

Funded by
the European Union

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

**ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ
ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ**

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε με την οικονομική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ότι αντικατοπτρίζουν την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτό το έγγραφο, καθώς και τυχόν δεδομένα και χάρτες που περιλαμβάνονται στο παρόν, δεν θίγουν το καθεστώς ή την κυριαρχία σε οποιαδήποτε επικράτεια, την οριοθέτηση των διεθνών συνόρων και συνόρων και το όνομα οποιασδήποτε επικράτειας, πόλης ή περιοχής.

© OECD 2025

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

This work is made available under the Creative Commons Attribution 4.0 International licence. By using this work, you accept to be bound by the terms of this licence (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Attribution – you must cite the work.

Translations – you must cite the original work, identify changes to the original and add the following text: *In the event of any discrepancy between the original work and the translation, only the text of original work should be considered valid.*

Adaptations – you must cite the original work and add the following text: *This is an adaptation of an original work by the OECD. The opinions expressed and arguments employed in this adaptation should not be reported as representing the official views of the OECD or of its Member countries.*

Third-party material – the licence does not apply to third-party material in the work. If using such material, you are responsible for obtaining permission from the third party and for any claims of infringement.

You must not use the OECD logo, visual identity or cover image without express permission or suggest the OECD endorses your use of the work. Any dispute arising under this licence shall be settled by arbitration in accordance with the Permanent Court of Arbitration (PCA) Arbitration Rules 2012. The seat of arbitration shall be Paris (France). The number of arbitrators shall be one.

Πίνακας Περιεχομένων

1 Εισαγωγή	4
2 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Δεοντολογίας και Οδηγού Συμπεριφοράς για την ενίσχυση της ακεραιότητας μεταξύ των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα	6
3 Αξίες, αρχές και αναμενόμενες συμπεριφορές	9
4 Υποστήριξη σε θέματα ακεραιότητας	31
5 Κανάλια αναφοράς	32
6 Κυρώσεις	34
Αναφορές	35
Περαιτέρω Ανάγνωση	36

ΣΧΗΜΑΤΑ

Εικόνα 4.1. Απαντήσεις σε ερωτήματα ακεραιότητας	31
--	----

ΠΛΑΙΣΙΑ

Πλαίσιο 2.1. Παρακολούθηση Κωδίκων Δεοντολογίας - Παραδείγματα από χώρες του ΟΟΣΑ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
---	---

1 Εισαγωγή

Όπως και σε πολλές άλλες χώρες, οι δημόσιες συμβάσεις – δηλαδή το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που διέπει την αγορά αγαθών, υπηρεσιών και έργων από δημόσιους φορείς με σκοπό τη λειτουργία τους και τη μεγιστοποίηση της δημόσιας ευημερίας (Williams, 2023^[1]),—αποτελούν στην Ελλάδα σημαντικό εργαλείο υλοποίησης του κρατικού προϋπολογισμού. Αντιπροσωπεύουν περίπου το 12% του εθνικού ΑΕΠ (OECD, forthcoming^[2]), ποσοστό που ευθυγραμμίζεται με τα παγκόσμια επίπεδα (Abdou et al., 2022^[3]) και βρίσκεται ελαφρώς κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (12,9%) (OECD, 2021^[4]). Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Ωστόσο, ως πεδίο παραμένουν ιδιαίτερα ευάλωτες στη διαφθορά λόγω των συνήθως υψηλών προϋπολογισμών, της στενής αλληλεπίδρασης μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, της ασυμμετρίας πληροφόρησης, των αστοχιών στη διακυβέρνηση, καθώς και της πολυπλοκότητας των διαδικασιών (OECD, forthcoming^[2]; OECD, 2017^[5]; Williams, 2023^[1]). Η νομική και λειτουργική πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων καθιστά τη διαχείρισή του ιδιαίτερος σύνθετη, σε βαθμό που ορισμένοι μελετητές τον παρομοιάζουν με «*θηρίο που δύσκολα τιθασεύεται*» (Williams, 2023^[1]). Ενδεικτικό της ευαλωτότητας του πεδίου είναι ότι εκτιμάται πως ποσοστό της τάξης του 10% έως 20% των παγκόσμιων δημοσίων δαπανών για προμήθειες χάνεται ετησίως λόγω φαινομένων διαφθοράς (Abdou et al., 2022^[3]).

Η διαφθορά στις δημόσιες συμβάσεις στην Ελλάδα φαίνεται επίσης να είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Σύμφωνα με το Ειδικό Ευρωβαρόμετρο της ΕΕ για τη διαφθορά για το 2022, στο οποίο αποτυπώνονται αντιλήψεις και εμπειρίες των πολιτών για τη διαφθορά, ποσοστό 63% (σε σύγκριση με το 45% του μέσου όρου της ΕΕ) θεωρεί ότι η δωροδοκία και η κατάχρηση εξουσίας για προσωπικό όφελος από υπαλλήλους που είναι υπεύθυνοι για την ανάθεση και διαχείριση δημοσίων διαγωνισμών είναι ευρέως διαδεδομένες (ΕΥ, 2022^[6]). Διεθνείς δείκτες, όπως ο έλεγχος της διαφθοράς της κατηγορίας δεικτών διακυβέρνησης της Παγκόσμιας Τράπεζας, σκιαγραφούν επίσης τη διαφθορά στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων συμβάσεων, ως σημαντική πρόκληση (ποσοστό 56,60 έναντι 84,49 του μέσου όρου της χώρας του ΟΟΣΑ) (World Bank, 2022^[7]). Παράλληλα, οι αξιολογήσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς ανέδειξαν σημαντικά ελλείμματα στην εφαρμογή και επιβολή του νομοθετικού πλαισίου περί ακεραιότητας, επισημαίνοντας τις δημόσιες συμβάσεις ως έναν από τους τομείς με ιδιαίτερες προκλήσεις και αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης φαινομένων διαφθοράς (Implementation Review Group, 2021^[8]; OECD, 2023^[9]).

Η Ελλάδα έχει αναγνωρίσει αυτές τις προκλήσεις και θεωρεί τις δημόσιες συμβάσεις ως δραστηριότητα υψηλού κινδύνου στις σχετικές εθνικές στρατηγικές. Έχει υιοθετήσει μια σειρά από μεταρρυθμίσεις και μέτρα, μεταξύ των οποίων η θέσπιση νόμων που αποσκοπούν στη μείωση της πολυπλοκότητας των διαδικασιών προμηθειών (ιδίως ο νόμος 4412/2016 για «συμβάσεις δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» (μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)) και κανονισμών που προάγουν την ακεραιότητα στον δημόσιο τομέα, όπως ο Κώδικας Δεοντολογίας και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα (Ministry of Interior; National Transparency Authority, 2022^[10]). Έχει, επίσης, επενδύσει στη συγκρότηση ενός ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου με τη δημιουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) το 2019 και της Ελληνικής Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) το 2011 στην πρώτη γραμμή.

Ωστόσο, οι προκλήσεις παραμένουν και περιλαμβάνουν i) την έλλειψη αποτελεσματικότητας (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για παράδειγμα, σημείωσε την έλλειψη επαγγελματισμού του προσωπικού των δημοσίων συμβάσεων, ii) τη μεγαλύτερη διάρκεια στη λήψη αποφάσεων στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων σε όλη την ΕΕ (ΕΕ,

2023^[11]) καθώς επίσης και iii) την αντίληψη ότι η διαφθορά παραμένει σε υψηλά επίπεδα (γενικά) και στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων (ειδικότερα, π.χ. μόνο η Ρουμανία, η Βουλγαρία και η Ουγγαρία, μεταξύ των χωρών της ΕΕ, έχουν χαμηλότερες βαθμολογίες από την Ελλάδα στον Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς 2023 (Transparency International, 2023^[12])).

Ο παρών Κώδικας Δεοντολογίας και Οδηγός Συμπεριφοράς για την ενίσχυση της ακεραιότητας μεταξύ των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων (εφεξής «Κώδικας») είναι μέρος των προσπαθειών της Ελλάδας να αντιμετωπίσει τις παραπάνω αλλά και άλλες προκλήσεις. Εξειδικεύει το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο παρέχοντας συγκεκριμένες πρακτικές οδηγίες για την εφαρμογή του. Συνδυάζοντας και προσαρμόζοντας τις προϋποθέσεις ακεραιότητας στις διαδικασίες και τα βήματα του κύκλου των προμηθειών, στοχεύει στην υποστήριξη και καθοδήγηση των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων εντός ενός πολύπλοκου πλαισίου κανονισμών, διαδικασιών προμηθειών και απαιτήσεων ακεραιότητας. Στην ενότητα 3, ο συνδυασμός αξιών και αρχών (τυπική ενότητα στους κώδικες δεοντολογίας) με συγκεκριμένες οδηγίες και καθοδήγηση (συμπεριλαμβανομένων επεξηγήσεων, παραδειγμάτων και περιπτώσεων ηθικών διλημμάτων) με σκοπό την ενεργοποίηση αναμενόμενων συμπεριφορών (κώδικας δεοντολογίας) βοηθά στην αποφυγή παγίδων και κενών που μπορούν οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων να αντιμετωπίσουν ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών. Για τον ίδιο σκοπό, ο Κώδικας παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τα πρόσωπα που πρέπει να συμβουλευτεί ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με τον τρόπο συμπεριφοράς του (ενότητα 4), καθώς και τα πρόσωπα στα οποία μπορεί να αναφέρει παραβιάσεις (ενότητα 5) του Κώδικα και, σε ένα πιο γενικό επίπεδο, ποιες κυρώσεις θα μπορούσαν να επιβληθούν (ενότητα 6).

Στο τέλος του Κώδικα παρατίθεται γλωσσάρι, το οποίο παρέχει μια επισκόπηση των πιο σημαντικών όρων, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού και των στοιχείων κάθε σταδίου της διαδικασίας προμηθειών (Παράρτημα Α). Καθώς οι οικονομικοί φορείς είναι οι πιο σημαντικοί εταίροι στις διαδικασίες προμηθειών με αντίστοιχους κινδύνους ακεραιότητας, ο κώδικας περιέχει, επίσης, ένα τμήμα, ως παράρτημα, στο οποίο αναφέρονται συνοπτικά και οι σημαντικότερες απαιτήσεις συμπεριφοράς από τους προμηθευτές (Παράρτημα Β). Τέλος, επισυνάπτεται ένας κατάλογος των κινδύνων διαφθοράς που ανακύπτουν σε κάθε φάση του κύκλου των προμηθειών (Παράρτημα Γ), στόχος του οποίου είναι, επίσης, να παράσχει μια επισκόπηση των βημάτων της διαδικασίας που αξίζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Συνολικά, ο Κώδικας αποσκοπεί να συμβάλει στον σημαντικό στόχο της διασφάλισης ότι τα δημόσια κονδύλια χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και ορθολογικά για τις δημόσιες ανάγκες και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οι στόχοι να ιεραρχούνται και να ενισχύονται από τους δημόσιους φορείς, οι οποίοι λειτουργούν ως θεματοφύλακες των χρημάτων των φορολογουμένων.

2 Σκοπός και πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Δεοντολογίας και Οδηγού Συμπεριφοράς για την ενίσχυση της ακεραιότητας μεταξύ των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα

2.1. Σκοπός του Κώδικα

Ο Κώδικας Δεοντολογίας και Οδηγός για την ενίσχυση της ακεραιότητας μεταξύ των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα ορίζει αξίες και σαφείς οδηγίες σχετικά με τις προσδοκώμενες συμπεριφορές. Στοχεύει στην ενίσχυση του αμοιβαίου σεβασμού και στην αύξηση της εμπιστοσύνης του κοινού στις πρακτικές προμηθειών και στους επαγγελματίες προμηθειών. Βασίζεται στην ανάλυση κινδύνου και αντιμετωπίζει τους κινδύνους διαφθοράς στα διάφορα στάδια του κύκλου των προμηθειών, δηλαδή στο στάδιο πριν από την υποβολή προσφορών, κατά την υποβολή προσφορών και κατά το στάδιο μετά την ανάθεση.

Ειδικότερα, ο παρών Κώδικας επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους:

- Να θεσπίσει σαφή ηθικά πρότυπα, αρχές και οδηγίες για τους επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια, την ακεραιότητα και τη λογοδοσία σε όλες τις δραστηριότητες και τα στάδια των προμηθειών.
- Να βοηθήσει τους επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων να αναγνωρίζουν και να αποφύγουν τις συγκρούσεις συμφερόντων, να αποτρέψουν την ευνοιοκρατία και να διασφαλίσουν ότι όλα τα στάδια των προμηθειών διεξάγονται αμερόληπτα, αντικειμενικά, δίκαια, με διαφάνεια και εντιμότητα, με σεβασμό στις αρχές της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων, της ελευθερίας του ανταγωνισμού, σε συμμόρφωση με το νόμο.
- Να βοηθήσει τον επαγγελματία των δημοσίων συμβάσεων να αυξήσει τον επαγγελματισμό του και να αντιμετωπίσει ηθικά διλήμματα που δεν είναι πάντα εύκολο να επιλυθούν.
- Να συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων και στην καθιέρωση μιας κουλτούρας ακεραιότητας και ηθικής ηγεσίας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών ανοιχτών θυρών στις δημόσιες αναθέτουσες αρχές.
- Να προωθήσει ανοιχτές και διαφανείς διαδικασίες και συνεπώς να ελαχιστοποιηθούν οι πιθανότητες διαφθοράς και να ενισχυθούν οι ίσες ευκαιρίες για τους προμηθευτές.

- Να συμβάλει στον μετριασμό των κινδύνων διαφθοράς και των συνεπειών της διαφθοράς στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κακής κατανομής πόρων, του διογκωμένου κόστους, της υποβαθμισμένης ποιότητας των αγαθών και υπηρεσιών ή της μείωσης της ποιότητας των δημόσιων υποδομών.
- Να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων, μείωση του κόστους και αποφυγή περιττών δαπανών προωθώντας την ενίσχυση του ανταγωνισμού και επιλέγοντας προμηθευτές βάσει αξίας
- Να επιδείξει τη δέσμευση της Ελλάδας να τηρεί τα διεθνή πρότυπα με τα αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα για την αξιοπιστία, τη φήμη, τις επιχειρηματικές σχέσεις και την ελκυστικότητα των επενδύσεων.

2.2. Πεδίο εφαρμογής του Κώδικα

- Ο παρών Κώδικας εφαρμόζεται σε όλους τους επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων και στις αναθέτουσες αρχές, σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του πολιτειακού, περιφερειακού και τοπικού επιπέδου.
- Εφαρμόζεται ισότιμα στους κυβερνητικούς αξιωματούχους, υπαλλήλους και επίσης συμβούλους και εξωτερικούς εμπειρογνώμονες που εμπλέκονται και συμμετέχουν στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.
- Εφαρμόζεται σε όλα τα είδη προμηθειών (προμήθειες, υπηρεσίες, έργα) ανεξάρτητα από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης (κοινοτικά όρια), σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που ισχύουν στην Ελλάδα (π.χ. ανοικτές, κλειστές, με διαπραγμάτευση ή ειδικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των απευθείας αναθέσεων κ.λπ.) και σε όλα τα στάδια του κύκλου των προμηθειών (π.χ. στάδιο προ-διαγωνισμού, διαγωνισμού, στάδιο μετά την ανάθεση).
- Ο Κώδικας είναι ένα μη νομικά δεσμευτικό έγγραφο. Οι κανόνες του στοχεύουν στη συμπλήρωση των υφιστάμενων κανονισμών και λειτουργούν ως εργαλείο για την ερμηνεία των σχετικών νομικών διατάξεων, καθώς και για καθοδήγηση για τους επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων σχετικά με το τι επιτρέπεται και τι όχι σε καταστάσεις όπου τα όρια δεν είναι πάντα εύκολο να οριστούν.

2.3. Γενικές αρχές

- Κάθε επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων ενημερώνεται για τον Κώδικα προτού τοποθετηθεί σε τμήματα προμηθειών (ή στην αρχή του νέου του ρόλου) ή επιτροπές προμηθειών. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, υπογράφει μια υπεύθυνη δήλωση ότι έχει διαβάσει και κατανοήσει τους κανόνες του Κώδικα και θα τους ακολουθεί κατά την άσκηση των καθηκόντων του.
- Η Ελλάδα μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης του παρόντος Κώδικα στο εκπαιδευτικό υλικό του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) για τους επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων, στο πλαίσιο υλοποίησης σχετικού πιστοποιημένου επιμορφωτικού προγράμματος, το οποίο κάθε επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων πρέπει να παρακολουθήσει τουλάχιστον μία φορά.
- Τα ακόλουθα μέτρα αποσκοπούν στη διασφάλιση της κατάλληλης και αποτελεσματικής εφαρμογής του κώδικα:
 - ο Τακτικές αναφορές και έλεγχοι: Οι υπεύθυνοι Σύμβουλοι Ακεραιότητας (εάν έχουν τοποθετηθεί) σε κάθε αναθέτουσα αρχή παρακολουθούν την εφαρμογή του Κώδικα και συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες για την εφαρμογή του, καθώς και τις πιθανές προκλήσεις που παρουσιάστηκαν κατά την εφαρμογή του Κώδικα στις ετήσιες εκθέσεις τους. Η ΕΑΔΗΣΥ αναφέρει στοιχεία για την εφαρμογή του Κώδικα σε συγκεντρωτικό επίπεδο στις τριετείς εκθέσεις της (εφόσον τροποποιηθεί η Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) του άρθρου 340 του Νόμου για τις Δημόσιες Συμβάσεις (4412/2016), ώστε να επιτραπεί η συμπερίληψη του Κώδικα στην τριετή αναφορά). Η εφαρμογή του Κώδικα αναμένεται να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς για τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους των δημοσίων συμβάσεων, διευκολύνοντας τη διατύπωση τεκμηριωμένων συστάσεων. Αυτό θα συμβάλει ώστε οι πρακτικές

σύναψης δημοσίων συμβάσεων να είναι πιο ευέλικτες, να ανταποκρίνονται και να ευθυγραμμίζονται με τις βέλτιστες πρακτικές και τα διεθνή πρότυπα, καθώς και με τις ενδεχόμενες αναγκαίες προσαρμογές στους κινδύνους και τις αλλαγές στο περιβάλλον.

- Ως φορέας κύριας ευθύνης για τον Κώδικα, το Υπουργείο Ανάπτυξης είναι επιφορτισμένο με την παρακολούθηση και διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του, τις αναθεωρήσεις (εφόσον χρειάζεται), σε συνεργασία με την ΕΑΔ και την ΕΑΔΗΣΥ, και με την κατάλληλη επικοινωνία και ενσωμάτωσή τους. Η ΕΑΔ και η ΕΑΔΗΣΥ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, δύνανται να υποστηρίξουν το Υπουργείο Ανάπτυξης.
- Επειδή δεν είναι πάντα εύκολο να γίνει διάκριση μεταξύ αποδεκτής και μη αποδεκτής συμπεριφοράς, είναι επίσης σημαντικό για την αποτελεσματική εφαρμογή του Κώδικα οι επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων να μπορούν να επιλύουν ερωτήματα που ανακύπτουν σε περιπτώσεις αβεβαιότητας. Είναι εξίσου σημαντικό οι παραβιάσεις του Κώδικα να μπορούν να αναφέρονται με εύκολο και ασφαλή τρόπο. Περισσότερες πληροφορίες στις ενότητες 4, 5.

Πλαίσιο 2.1. Παρακολούθηση Κωδίκων Δεοντολογίας - Παραδείγματα από χώρες του ΟΟΣΑ

Ανώτατη Αρχή για τη Διαφάνεια στη Δημόσια Ζωή (*Haute Autorité pour la transparence de la vie publique*, HATVP) στη Γαλλία: Η HATVP είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των δημοσίων υπαλλήλων της Γαλλίας, συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων. Παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τις δεοντολογικές υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των κωδίκων συμπεριφοράς για τους δημόσιους υπαλλήλους, τις δηλώσεις σύγκρουσης συμφερόντων και τη διαχείριση των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων. Η HATVP είναι ένας μόνιμος, ανεξάρτητος (που υπόκειται αποκλειστικά σε έλεγχο από το Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο και το Κοινοβούλιο, π.χ. ακροάσεις, κοινοβουλευτικές επιτροπές έρευνας και έλεγχος διοικητικών και δικαστικών δικαστηρίων) οργανισμός και αποτελείται από ένα συλλογικό σώμα δεκατριών μελών: τον Πρόεδρο, ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο της Γαλλίας, έξι μέλη που προέρχονται από τα ανώτατα δικαστικά όργανα της Γαλλίας (Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ακυρωτικό Δικαστήριο, Συμβούλιο της Επικρατείας) και εκλέγονται από ομολόγους τους και έξι μέλη με διαφορετικό επιστημονικό υπόβαθρο (π.χ. χρηματοοικονομικά και δημόσια ελεγκτικά ιδρύματα) που διορίζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής, τον Πρόεδρο της Γερουσίας και την Κυβέρνηση.

Επιτροπή Δημοσίου Τομέα της Αυστραλίας (APSC): Η Επιτροπή διασφαλίζει την τήρηση του Αυστραλιανού Κώδικα Δεοντολογίας για τις Δημόσιες Υπηρεσίες, ο οποίος ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εμπλέκονται στις προμήθειες. Η εφαρμογή του κώδικα παρακολουθείται μέσω εσωτερικών ελέγχων και η APSC διερευνά καταγγελίες για παραβιάσεις του. Οι δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. Υπουργεία) διαθέτουν επίσης εσωτερικές μονάδες ακεραιότητας για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον Κώδικα, και η APSC παρέχει υποστήριξη για εκπαίδευση σε ζητήματα ηθικής και πόρους για όλο το προσωπικό, τα οποία αποτελούν μέρος της διατήρησης και παρακολούθησης της τήρησης των προτύπων συμπεριφοράς στις προμήθειες. Η Επιτροπή διευθύνεται από έναν Επίτροπο, που διορίζεται από τον Πρωθυπουργό και επικουρείται στο έργο του από Αναπληρωτή Επίτροπο, με πρόσθετο προσωπικό με νομικό υπόβαθρο, προερχόμενο από το δημόσιο τομέα. Ως θεσμοθετημένη υπηρεσία που υπάγεται στον Πρωθυπουργό και στο Υπουργικό Συμβούλιο, λειτουργεί υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης και επομένως δεν είναι αυστηρά ανεξάρτητη, αλλά έχει θεσμοθετημένες ευθύνες και εποπτεία για την ακεραιότητα στον δημόσιο τομέα.

Πηγή: (HATVP, 2024^[13]; APSC, 2020^[14]; Australian Government, 2024^[15])

3 Αξίες, αρχές και αναμενόμενες συμπεριφορές

Οι επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων, όπως και όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι διορίζονται βάσει θεσμοθετημένων διαδικασιών και ως εκ τούτου αναμένεται να ασκήσουν το ρόλο τους με αφοσίωση και δέσμευση στις αρχές και τις αξίες της δημόσιας υπηρεσίας και των δημοσίων συμβάσεων. Όπως όλοι οι δημόσιοι λειτουργοί στην Ελλάδα, διέπονται από μία και μοναδική υποχρέωση κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους: να υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον με σεβασμό στο συνταγματικό, κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο (Ministry of Interior; National Transparency Authority, 2022^[10]).

Ως δημόσιοι υπάλληλοι, έχουν το σημαντικό ρόλο να συμβάλουν στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης στη δημόσια διοίκηση, καθώς και στην διατήρηση της δημόσιας ακεραιότητας κατά την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων τους, η οποία ορίζεται ως η συνεπής ευθυγράμμιση και τήρηση κοινών ηθικών αξιών, αρχών και κανόνων για την προάσπιση και ιεράρχηση του δημόσιου συμφέροντος έναντι των ιδιωτικών συμφερόντων στο δημόσιο τομέα (OECD, 2017^[5]).

3.1. Αξίες και αρχές

Η συμπεριφορά των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων καθοδηγείται ιδιαίτερα από τις ακόλουθες αξίες και αρχές:

- **Εξυπηρέτηση και διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων αναμένεται να διατηρεί και να ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού στους δημόσιους θεσμούς, επιδεικνύοντας τα υψηλότερα επίπεδα επαγγελματικής επάρκειας, τηρώντας το Σύνταγμα, τους σχετικούς νόμους και την απονομή δικαιοσύνης και επιδιώκοντας πάντοτε την προώθηση του δημόσιου συμφέροντος. Αυτό περιλαμβάνει την αναφορά τυχόν ανήθικων πρακτικών, απάτης ή παραβιάσεων χωρίς φόβο αντιποίνων.
- **Διαφάνεια και λογοδοσία:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων διασφαλίζει ότι όλες οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων είναι ανοιχτές και διαφανείς, και ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με βάση σαφή και αντικειμενικά κριτήρια. Δεν πρέπει να αποκρύπτει γεγονότα ή πληροφορίες. Για τη διασφάλιση της λογοδοσίας, πρέπει να τεκμηριώνει και να αιτιολογεί τις αποφάσεις για τις δημόσιες συμβάσεις ώστε να διατηρεί την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία, να σέβεται τις ιεραρχικές δομές και να αναλαμβάνει την ευθύνη για τις ενέργειες και τις αποφάσεις του.
- **Ακεραιότητα:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων θέτει τις υποχρεώσεις που απορρέουν και σχετίζονται με τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων πάνω από τα προσωπικά του συμφέροντα. Οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν μέρος των δημοσίων υπηρεσιών που οι πολίτες εμπιστεύτηκαν στους δημόσιους υπαλλήλους και η αθέμιτη χρήση μιας θέσης δημόσιας υπηρεσίας για ιδιωτικό όφελος θεωρείται σοβαρή

παραβίαση της επαγγελματικής ακεραιότητας. Για τους επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων, αυτό σημαίνει να ενεργούν με συνέπεια προς το δημόσιο συμφέρον, να διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των προμηθευτών και να λαμβάνουν αποφάσεις αποκλειστικά με βάση αντικειμενικά κριτήρια και τη σχέση ποιότητας - τιμής.

- **Αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και επαγγελματισμός:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων εκπληρώνει τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του/της υπεύθυνα, αποδοτικά, αποτελεσματικά, έγκαιρα και με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων πρέπει να ενεργεί με επαγγελματισμό και με ειλικρίνεια, ώστε να εμπνέει εμπιστοσύνη στους συναλλασσόμενους ή σε όσου εμπλέκονται σε διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.

Η αποτελεσματικότητα περιλαμβάνει τη δέσμευση να εργάζεται για την επίτευξη των στόχων της αναθέτουσας αρχής, ενώ η αποδοτικότητα περιλαμβάνει την προσπάθεια για την καλύτερη δυνατή αναλογία μεταξύ των μέσων και των αποτελεσμάτων που πρέπει να επιτευχθούν. Ο επαγγελματισμός περιλαμβάνει, επίσης, τη συμβολή στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας συνεργασίας, δια βίου μάθηση, καθώς και μιας άμεσης και προσανατολισμένης στις υπηρεσίες συμπεριφοράς, ενσωματώνοντας σε αυτή την προσπάθεια απλούστευσης των διαδικασιών με την εισαγωγή και καινοτομιών).

Οι δημόσιοι λειτουργοί ως εκπρόσωποι της δημόσιας διοίκησης οφείλουν να υπηρετούν τα νόμιμα συμφέροντα και τις ανάγκες όλων των δημόσιων οργανισμών, των άλλων δημοσίων υπαλλήλων και των πολιτών εγκαίρως, με την κατάλληλη επιμέλεια, σεβασμό και ευγένεια.

- **Νομιμότητα, αμεροληψία και δικαιοσύνη:** Ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων οφείλει να εφαρμόζει τους σχετικούς νόμους και κυβερνητικές πολιτικές ασκώντας τη νόμιμη διοικητική εξουσία βάσει εξουσιοδότησης. Αυτή η δύναμη και εξουσία θα πρέπει να ασκούνται αμερόληπτα και χωρίς φόβο ή εύνοια, προς τον κατάλληλο δημόσιο σκοπό, όπως αυτός καθορίζεται από το νομοθέτη ή τον δημόσιο φορέα (του υπαλλήλου), ανάλογα με τις περιστάσεις.

Όλες οι ενέργειες θα πρέπει να γίνονται αποκλειστικά και μόνο προς όφελος της κάλυψης των αναγκών της Αναθέτουσας Αρχής. Όλοι οι προμηθευτές και ανάδοχοι θα τυγχάνουν δίκαιης, αντικειμενικής, ίσης μεταχείρισης, χωρίς ευνοιοκρατία ή διάκριση και πρέπει να λαμβάνουν ταυτόχρονα τις ίδιες πληροφορίες κατά τη διάρκεια κάθε σταδίου της διαγωνιστικής διαδικασίας. Για να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των δημοσίων πόρων, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η υποβολή ανταγωνιστικών προσφορών. Οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται βάσει αυστηρής ανάλυσης των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών. Κάθε διαδικασία σύναψης μιας προμήθειας πρέπει να αντιμετωπίζεται με ουδετερότητα, χωρίς μεροληψία ή προσωπική προκατάληψη, λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα πραγματικά πλεονεκτήματα με σεβασμό των δικαιωμάτων των αποδεκτών της υπηρεσίας και του κοινωνικού συνόλου εν γένει.

- **Εμπιστευτικότητα:** Οι ευαίσθητες πληροφορίες που λαμβάνονται κατά τη διαδικασία σύναψης μιας σύμβασης πρέπει να τηρούνται εμπιστευτικές και να χρησιμοποιούνται μόνο για τον προβλεπόμενο σκοπό. Η αξία και η κυριότητα των πληροφοριών που λαμβάνονται πρέπει να γίνονται σεβαστές και να μην κοινοποιούνται χωρίς την κατάλληλη εξουσιοδότηση.

3.2. Κανόνες προμηθειών και πρακτικά παραδείγματα ηθικής συμπεριφοράς

3.2.1. Γενική συμπεριφορά

1. Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν εξαρτώνται ποτέ από έναν οικονομικό φορέα.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Αυτός ο κανόνας ισχύει εξίσου για όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, π.χ. προ-διαγωνιστικό στάδιο, διαγωνιστικό στάδιο και στάδιο μετά την ανάθεση της σύμβασης. Στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παραμένουν δίκαιες, αμερόληπτες και διαφανείς και, επιτυγχάνεται συμμόρφωση με ορισμένες από τις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, δηλαδή την καθιέρωση δίκαιου και πραγματικού ανταγωνισμού, τη διασφάλιση της διαφάνειας, τη μη εισαγωγή διακρίσεων εις βάρος οποιουδήποτε προσφέροντος και την ίση μεταχείριση όλων των προμηθευτών και προσφερόντων. Ο όρος «εξάρτηση» αναφέρεται σε μια κατάσταση όπου η ενέργεια ή η απόφαση ενός επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων θα μπορούσε να επηρεαστεί από άλλο μέρος, λόγω προσωπικών ή οικονομικών εξυπηρετήσεων.

Για να αποφευχθεί η εξάρτηση, οι επαγγελματίες πρέπει:

να μην έχουν οικονομικό ενδιαφέρον από εταιρεία που υποβάλλει προσφορές (π.χ. μετοχές ή επενδύσεις), να αρνούνται δώρα και φιλοξενίες (βλ. κανόνες 20 επ.),

να αποφεύγουν προσωπικές ή/και εργασιακές σχέσεις (π.χ. ένας οικονομικός φορέας μπορεί να προσφέρει συμβουλές με αντάλλαγμα ευνοϊκή μεταχείριση σε μια διαδικασία υποβολής προσφορών ή ένας προμηθευτής μπορεί να προσφέρει μια θέση εργασίας σε επαγγελματία με αντάλλαγμα τη συμμετοχή της εταιρείας σε διαγωνισμό),

να αποφεύγουν εξαρτήσεις από οικονομικούς φορείς (π.χ. όταν προσφέρονται δωρεάν τεχνικές συμβουλές από υποψήφιο ανάδοχο για τη σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών για ένα διαγωνισμό)

να αρνούνται εκπτώσεις που τους προσφέρονται (ακόμα και αν δεν σχετίζονται άμεσα με τη διαδικασία της προμήθειας).

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Προ-διαγωνιστικό στάδιο: Σε έναν επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων προσφέρεται ένα εισιτήριο για τον αγώνα του Champions League «Παναθηναϊκός εναντίον Μίλαν» από έναν υποψήφιο προμηθευτή που ενδιαφέρεται για μια μελλοντική σύμβαση. Η αποδοχή της προσφοράς, ακόμη και αν δεν σχετίζεται άμεσα με τον διαγωνισμό, μπορεί να οδηγήσει σε εξάρτηση ή στο αίσθημα ότι πρέπει να ανταποδοθεί στην εταιρεία στο μέλλον.

Στάδιο διαγωνιστικής διαδικασίας: Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων που αξιολογεί τις προσφορές για έναν διαγωνισμό, κατά σύμπτωση συναντά σε μια επίσημη εκδήλωση έναν εκπρόσωπο μιας υποψήφιας αναδόχου εταιρείας που έχει υποβάλει προσφορά στον διαγωνισμό. Με την ευκαιρία αυτή, ο εκπρόσωπος υπαινίσσεται ότι η εταιρεία μπορεί να προσφέρει μια θέση για πρακτική άσκηση επί πληρωμή στην κόρη του επαγγελματία κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών. Η αποδοχή ή το ενδεχόμενο αποδοχής της προσφοράς αυτής θα μπορούσε να επηρεάσει τη διαδικασία αξιολόγησης υπέρ της εταιρείας.

Στάδιο μετά την ανάθεση της σύμβασης: Μετά την ανάθεση της σύμβασης σε μια εταιρεία, ένας εκπρόσωπος της εταιρείας προτείνει στον επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων να ανακαινίσει το διαμέρισμά του με σημαντικά μειωμένες τιμές. Η αποδοχή αυτής της προσφοράς (και έκπτωσης) θα μπορούσε να συμβάλει στο να αισθανθεί ο επαγγελματίας υποχρεωμένος στην εταιρεία και ότι πρέπει να παραβλέψει τις αδύναμες επιδόσεις ή τη μη συμμόρφωση κατά την εκτέλεση με τους όρους της σύμβασης. Μπορεί, επίσης, να θέσει υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία του επαγγελματία κατά τις προηγούμενες φάσεις υποβολής προσφορών.

2. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, οι επαγγελματίες που απασχολούνται στον τομέα πρέπει να επιδεικνύουν υπεύθυνη συμπεριφορά και να επιδιώκουν διαφανείς και συλλογικές αποφάσεις.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Ο κανόνας περιλαμβάνει π.χ. τη διασφάλιση της συμμετοχής σχετικών εμπειρογνομόνων, συμπεριλαμβανομένων τεχνικών εμπειρογνομόνων και οικονομικών αναλυτών, στην προετοιμασία των τεχνικών προδιαγραφών μιας σύμβασης, καθώς και την αναζήτηση πληροφοριών από άλλα τμήματα/ υπηρεσίες. Αυτό όχι μόνο προάγει τη συλλογική λήψη αποφάσεων αλλά και την πληρότητα και την αντικειμενικότητα, καλύπτοντας τις ανάγκες του Οργανισμού.

Αυτό περιλαμβάνει, επίσης, την αυστηρή τήρηση των κριτηρίων αξιολόγησης κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών. Τα κριτήρια αυτά αποσκοπούν στη διασφάλιση της διεξαγωγής των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων με ανοιχτό, διαφανή και δίκαιο τρόπο, με τα ίδια πρότυπα - όπως ορίζονται από τα κριτήρια - που ισχύουν για όλα τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης, γεγονός που συμβάλλει επίσης στη συλλογικότητα.

Παραδείγματα ηθικών διλημμάτων

Προ-διαγωνιστικό στάδιο: Ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων καλείται από τον προϊστάμενό του να διατυπώσει τις προδιαγραφές της προσφοράς ελαφρώς διαφορετικά/ στενότερα. Αυτό θα βοηθούσε στην τήρηση των επείγουσών προθεσμιών του έργου, αλλά θα ευνοούσε, επίσης, έναν συγκεκριμένο προμηθευτή και ενδεχομένως θα απέκλειε άλλους. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να απορρίψει ευγενικά αλλά σταθερά αυτήν την πρόταση και να τεκμηριώσει την αιτιολόγηση της προσέγγισής του/της για τη χρήση ευρέων προδιαγραφών και να εμπλέξει άλλους στην αναθεώρηση των προδιαγραφών. Θα πρέπει επίσης να γνωστοποιήσει τη σημασία του θεμιτού ανταγωνισμού στον ανώτερο διευθυντή/προϊστάμενο και μπορεί να αναφέρει το συμβάν στον Σύμβουλο Ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί). Εάν η άρνηση εκτέλεσης εντολής δεν είναι δυνατή με βάση το άρθρ. 25 του Ελληνικού Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων (Ν. 3528/2007), θα πρέπει να εκφράσει τη διαφωνία του εγγράφως και να την αναφέρει στην αρμόδια υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου ή/και στον Σύμβουλο Ακεραιότητας (εφόσον έχει τοποθετηθεί).

Στάδιο υποβολής προσφορών: Κατά την αξιολόγηση των προσφορών, ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων μαθαίνει ότι ένα άλλο μέλος της επιτροπής αξιολόγησης ευνοεί έναν υποψήφιο ανάδοχο λόγω φιλίας τους. Ο συνάδελφος προτείνει να παραβλεφθούν κάποια μικρολάθη στην αίτηση. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να ενημερώσει το μέλος της επιτροπής αξιολόγησης για τη σημασία της ίσης μεταχείρισης στις διαδικασίες προμηθειών. Εάν ο συνάδελφος δεν συμμορφωθεί, ο επαγγελματίας θα πρέπει να καταγράψει τη διαφορά/διαφωνία του στα πρακτικά της συνεδρίασης της επιτροπής αξιολόγησης (βλ. και άρθρο 15 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, Ν. 2690/1999). Επίσης, μπορεί να είναι σκόπιμη μια αναφορά στον Σύμβουλο Ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί), στον πρόεδρο της επιτροπής αξιολόγησης ή στους προϊστάμενους (εντός του αντίστοιχου δημόσιου φορέα) σχετικά με την ανάγκη αντικατάστασης του μέλους της επιτροπής αξιολόγησης για τη συγκεκριμένη προμήθεια λόγω σύγκρουσης συμφερόντων. Όλες οι προσφορές θα πρέπει να αξιολογούνται αυστηρά σύμφωνα με δημοσιευμένα κριτήρια, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και τη δίκαιη μεταχείριση.

Στάδιο μετά την ανάθεση της σύμβασης: Μετά την ανάθεση μιας σύμβασης, ο ανάδοχος ζητά να επαναδιαπραγματευτεί ορισμένους όρους της σύμβασης για να συμπεριλάβει πρόσθετες υπηρεσίες. Ενώ αυτές οι αλλαγές μπορεί να ωφελήσουν το έργο, ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη διαφάνεια και συμμόρφωση. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να ενημερώσει τον ανάδοχο ότι τυχόν αλλαγές θα πρέπει να ακολουθούν τις τυπικές διαδικασίες τροποποίησης μιας σύμβασης, που απαιτούν τη γνωμοδότηση του αρμοδίου συλλογικού οργάνου, και τεκμηρίωση του σχετικού αιτήματος.

3. Πληροφορίες σχετικές με τη διαδικασία ανάθεσης μιας προμήθειας σε οποιοδήποτε στάδιο δεν πρέπει να αποκαλύπτονται σε άτομα που δεν χρειάζεται να γνωρίζουν.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η πρόβλεψη αυτή είναι σημαντική για τη διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης, της ακεραιότητας και της διαφάνειας κατά την διαδικασία ανάθεσης μιας σύμβασης, διατηρώντας ταυτόχρονα όλο το σχετικό υλικό ως εμπιστευτικό. Γενικά, η αποκάλυψη ευαίσθητων πληροφοριών κατά την διαδικασία σύναψης μιας σύμβασης σε μη εξουσιοδοτημένα άτομα θα μπορούσε να δώσει σε ορισμένους υποψήφιους αναδόχους ένα αθέμιτο πλεονέκτημα. Για παράδειγμα, οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων χειρίζονται ευαίσθητες πληροφορίες

όπως προσφορές, οικονομικά δεδομένα, οι οποίες πρέπει να προστατεύονται από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση ή κακή χρήση. Κατά το προ-διαγωνιστικό στάδιο, η εμπιστευτικότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική κατά την προετοιμασία εγγράφων, τη διεξαγωγή έρευνας αγοράς και την αλληλεπίδραση με δυνητικούς προσφέροντες. Η αποκάλυψη λεπτομερειών όπως οι προθέσεις των προμηθευτών ή λεπτομέρειες σχετικά με τις ανάγκες του έργου θα μπορούσε να ωφελήσει αθέμιτα τους προσφέροντες.

Κατά τη φάση του διαγωνισμού, οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων οφείλουν να τηρούν και να προστατεύουν το περιεχόμενο των προσφορών (όπως λεπτομέρειες τιμών, τεχνικές προτάσεις ή όρους), εσωτερικές συζητήσεις ή διαβουλεύσεις που σχετίζονται με την προμήθεια ή ορισμένες λεπτομέρειες σχετικά με την αξιολόγηση προσφορών ή τα αποτελέσματα αυτής στα οποία θα πρέπει να έχουν πρόσβαση μόνο τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης, ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη (εάν συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, αλλά όχι π.χ. άλλοι υπάλληλοι, ενδιαφερόμενοι ή εξωτερικά μέρη). Η διαρροή τέτοιων πληροφοριών θα μπορούσε να οδηγήσει σε φαινόμενα διαφθοράς όπως συμφωνίες μεταξύ των προσφερόντων ή μεταξύ των προσφερόντων και του επαγγελματία, κάτι που θα υπονόμει την εμπιστοσύνη στη διαδικασία ή θα συνέβαλε σε (πιθανές) συγκρούσεις συμφερόντων (π.χ. εάν ένας συνάδελφος που είναι συγγενής προσφέροντος λαμβάνει αυτές τις πληροφορίες). Και εδώ, η κοινοποίηση τέτοιων πληροφοριών θα έθετε σε κίνδυνο τη **δίκαιη μεταχείριση** και εμπιστοσύνη.

Ακόμη και μετά την ανάθεση της σύμβασης, οι παραβιάσεις του απορρήτου ή/και η κοινοποίηση πληροφοριών που σχετίζονται με λεπτομέρειες της προκριθείσας προσφοράς (όπως αναλύσεις προϋπολογισμού, εμπορικά μυστικά ή αποκλειστικές μέθοδοι), σε προμηθευτές που δεν συμμετείχαν στο διαγωνισμό θα μπορούσαν να θέσουν τους προμηθευτές σε μειονεκτική θέση σε μελλοντικούς διαγωνισμούς και θα μπορούσε να βλάψει τη φήμη της αναθέτουσας αρχής.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Προ-διαγωνιστικό στάδιο: Ένας πρώην συνάδελφος που εργάζεται τώρα για μια εταιρεία που μπορεί να υποβάλει προσφορά για μια επερχόμενη σύμβαση ζητά από τον επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων πληροφορίες σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και τις ιδιαιτερότητες του διαγωνισμού. Ο επαγγελματίας μπαίνει στον πειρασμό να βοηθήσει για τη διατήρηση καλών σχέσεων. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να απορρίψει την παροχή των πληροφοριών, καθώς θα μπορούσε να προσφέρει στην εταιρεία ένα αθέμιτο πλεονέκτημα. Θα μπορούσε, ωστόσο, να ενημερώσει τον πρώην συνάδελφο να παρακολουθεί και να συμβουλευτεί τα σχετικά επίσημα κανάλια ενημέρωσης.

Στάδιο υποβολής προσφορών: Ένας ανώτερος υπάλληλος, που δεν εμπλέκεται άμεσα στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης, ζητά από τον επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων να παράσχει λεπτομέρειες σχετικά με τις προσφορές που ελήφθησαν «για να παραμείνει ενημερωμένος». Δεν υπάρχει άμεση ανάγκη για τον ανώτερο υπάλληλο να λάβει αυτές τις πληροφορίες, δεδομένου ότι δεν εμπλέκεται στη διαδικασία. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να εξηγήσει ότι αυτές οι πληροφορίες είναι εμπιστευτικές και ότι δεν επιτρέπεται να τις παρέχει. Θα μπορούσε να προσφέρει γενικές ενημερώσεις σχετικά με τη διαδικασία, χωρίς να δώσει συγκεκριμένες λεπτομέρειες σχετικά με το περιεχόμενο των προσφορών. Συγκεκριμένες πληροφορίες πρέπει να παρέχονται μόνο σε εξουσιοδοτημένα πρόσωπα.

Μετά την ανάθεση της δημόσιας σύμβασης: Ένας συνάδελφος άλλου τμήματος προσεγγίζει έναν επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων μετά την ανάθεση μιας σύμβασης, ρωτώντας γιατί κέρδισε ένας συγκεκριμένος προσφέρων. Ο συνάδελφος δεν έχει κανένα ρόλο στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης, αλλά λέει στον επαγγελματία ότι θέλει αυτές τις πληροφορίες ενημερωτικά. Η παροχή γενικών πληροφοριών είναι μια αποδεκτή προσέγγιση σε τέτοια πλαίσια. Ωστόσο, οι επαγγελματίες θα πρέπει να αποφεύγουν να υπεισέρχονται σε λεπτομέρειες εξηγώντας ότι ορισμένες πληροφορίες είναι εμπιστευτικές και διαθέσιμες μόνο σε όσους εμπλέκονται άμεσα.

4. Καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου προμηθειών, οι επαγγελματίες προμηθειών πρέπει να τηρούν την εμπιστευτικότητα και την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η εμπιστευτικότητα και η προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης μιας σύμβασης για τη διατήρηση της δίκαιης μεταχείρισης, της εμπιστοσύνης και της ακεραιότητας. Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων χειρίζονται ευαίσθητες πληροφορίες όπως προσωπικά στοιχεία προμηθευτών, οι οποίες πρέπει να προστατεύονται από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση ή κακή χρήση. Κατά το προ-διαγωνιστικό στάδιο, η εμπιστευτικότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική. Κατά τη φάση του διαγωνισμού, οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων οφείλουν να τηρούν και να προστατεύουν προσωπικές πληροφορίες των προσφερόντων. Και εδώ, η κοινοποίηση τέτοιων πληροφοριών θα έθετε σε κίνδυνο τη **δίκαιη μεταχείριση** και εμπιστοσύνη. Ακόμη και μετά την ανάθεση της σύμβασης, οι παραβιάσεις του απορρήτου ή/και η κοινοποίηση πληροφοριών **που σχετίζονται με** προσωπικές πληροφορίες σε προμηθευτές που δεν συμμετείχαν στο διαγωνισμό θα μπορούσαν να θέσουν τους προμηθευτές σε μειονεκτική θέση σε μελλοντικούς διαγωνισμούς και θα μπορούσε να βλάψει τη φήμη της αναθέτουσας αρχής. Διασφαλίζοντας την εμπιστευτικότητα και το απόρρητο, όλοι οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων συμβάλλουν στην εφαρμογή των ενωσιακών και εθνικών νομικών διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. Ν. 4624/2019 - Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

Παράδειγμα ηθικού διλήμματος

Κατά το στάδιο υποβολής προσφορών, ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων λαμβάνει προσφορές από πολλούς προμηθευτές. Ένας προϊστάμενος, που δεν είναι μέλος της επιτροπής αξιολόγησης, ζητά να εξετάσει τις προσφορές, υποστηρίζοντας ότι θα βοηθήσει στη λήψη μιας πιο τεκμηριωμένης απόφασης για μια διαφορετική διαδικασία προμήθειας. Αν και το αίτημα φαίνεται ακίνδυνο, η κοινοποίηση των προσφορών από τον επαγγελματία παραβιάζει την αρχή της εμπιστευτικότητας, καθώς ο προϊστάμενος δεν είναι μέλος της επιτροπής αξιολόγησης. Έτσι, ο επαγγελματίας βρίσκεται στο δίλημμα να τηρήσει τους ηθικούς κανόνες για την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών ή να συμμορφωθεί με το αίτημα ενός προϊσταμένου. Το δίλημμα είναι επομένως μια σύγκρουση μεταξύ του επαγγελματικού σεβασμού της εξουσίας και της διατήρησης της αρχής της δίκαιης μεταχείρισης και της αρχής εμπιστευτικότητας των πληροφοριών. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να απορρίψει ευγενικά το αίτημα και να υπαινιχθεί ότι αυτό θα παραβίαζε τις υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας και τον παρόντα Κώδικα. Θα μπορούσε να προσφέρει στον ανώτερο υπάλληλο ανώνυμα ή συγκεντρωτικά δεδομένα που δεν αποκαλύπτουν συγκεκριμένες λεπτομέρειες των προσφορών ή ευαίσθητες προσωπικές πληροφορίες για να τον βοηθήσει να λάβει πληροφορίες για την άλλη διαδικασία προμήθειας. Εάν ο ανώτερος υπάλληλος επιμένει, υποβάλλεται αναφορά στον Σύμβουλο Ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί) ή σε άλλα σχετικά κανάλια υποβολής αναφορών (βλ. παρακάτω, ενότητα 4).

3.2.2. Ενημέρωση και συμπεριφορά κατά το προ-διαγωνιστικό στάδιο

5. Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων, και ιδιαίτερα οι αναθέτουσες αρχές, ενδέχεται να χρειαστεί να δημιουργήσουν επαφές με τον ιδιωτικό τομέα. Ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων επωφελείται από την απόκτηση τεχνικής εξοικείωσης με τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τα έργα που εμπύπτουν στις αρμοδιότητές του/της, προκειμένου να συντάσσει πιο αποτελεσματικά τις τεχνικές προδιαγραφές και τα απαιτούμενα ενός διαγωνισμού, να αξιολογεί τις προσφορές που λαμβάνονται και να αξιολογεί εάν πρέπει να ανατεθεί μια σύμβαση.
6. Οι φορείς του δημόσιου τομέα ενδέχεται να δέχονται αιτήματα οικονομικών φορέων για συναντήσεις. Μπορούν επίσης να ζητήσουν μια συνάντηση. Οι φορείς του δημοσίου τομέα μπορούν να ζητούν συναντήσεις με οικονομικούς φορείς υπό την προϋπόθεση της τήρησης των αρχών της ακεραιότητας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Για να βελτιώσουν τις γνώσεις τους, πέρα από το Διαδίκτυο ή τον εξειδικευμένο τύπο, οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να παρακολουθήσουν εμπορικές εκθέσεις ή επαγγελματικές εκδηλώσεις για να λάβουν πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά μιας ανταγωνιστικής αγοράς.

7. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας ενός διαγωνισμού, οι υπάλληλοι δημοσίων συμβάσεων μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά (αίτημα για πληροφορίες, RFI) με σκοπό να ενημερωθούν ή/και να ενημερώσουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις δύνανται να διεξάγονται στο πλαίσιο ειδικής πρόσκλησης για δημόσια, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, η οποία θα πρέπει να είναι ελεύθερα διαθέσιμη σε κάθε ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα.
8. Οι οικονομικοί φορείς ενδιαφέρονται να γνωρίζουν την οργάνωση και τη δραστηριότητα των υπηρεσιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Για την ενθάρρυνση αυτού του είδους των επικοινωνιών, θα πρέπει να ενθαρρύνονται κοινές εκθέσεις ή φόρουμ με τους επαγγελματίες εταίρους (τοπικά εμπορικά επιμελητήρια, επαγγελματικές ομοσπονδίες, εργατικά συνδικάτα κ.λπ.).
9. Σε αυτό το πλαίσιο, οι πληροφορίες που ενδέχεται να ανταλλάσσονται ή κοινοποιούνται αφορούν:
 - a. πληροφορίες σχετικές με ολοκληρωμένες διαδικασίες, όταν έχει ανατεθεί μια σύμβαση, με την επιφύλαξη της προστασίας βιομηχανικών και εμπορικών εμπιστευτικών πληροφοριών· και
 - b. την περιγραφή της οργάνωσης και της δραστηριότητας των υπηρεσιών που ασχολούνται με τις προμήθειες και άλλων υπηρεσιών που εμπλέκονται στη διαδικασία· και
 - c. γενικές πληροφορίες όπως γενικά σχέδια και χρονοδιαγράμματα προμηθειών, περιγραφές προβλημάτων και προκλήσεις που επιδιώκει να αντιμετωπίσει ο δημόσιος φορέας, κανονιστικές απαιτήσεις, οδηγίες και διαδικασίες προμηθειών, με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται οι προμηθευτές.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις (για τους κανόνες 5 - 9)

Η δημιουργία επαφών με τον ιδιωτικό τομέα (κατά τη διάρκεια συναντήσεων που ζητούνται από έναν οικονομικό φορέα ή κατά τη διάρκεια τεχνικών εμπορικών εκθέσεων) εξυπηρετεί διάφορους σκοπούς, όπως: την κατανόηση της αγοράς (τοπίο, προϊόντα, υπηρεσίες, έργα, βιομηχανικά πρότυπα κ.λπ.), συμβάλλοντας στη στην απόκτηση τεχνικής εξοικείωσης με αγαθά, υπηρεσίες, έργα που πρόκειται να ανατεθούν, στη σύνταξη ακριβέστερων και πιο ρεαλιστικών τεχνικών απαιτήσεων, στην αποτελεσματικότερη αξιολόγηση των προσφορών (π.χ. θέτοντας καλύτερα, σαφέστερα, πιο αντικειμενικά και μετρήσιμα κριτήρια αξιολόγησης), στον εντοπισμό πιθανών κινδύνων (π.χ. ζητήματα εφοδιαστικής αλυσίδας), στην ενίσχυση της συνεργασίας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων (π.χ. αιτήματα παροχής διευκρινίσεων κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών ή κατά το διάστημα ενημέρωσης προμηθευτών σε συνέδρια με τη συμμετοχή των προσφερόντων). Η δημιουργία επαφών συμβάλλει στον αποτελεσματικότερο στρατηγικό σχεδιασμό της αναθέτουσας αρχής και ταυτόχρονα με την εξήγηση της διαδικασίας του διαγωνισμού και τη διευκρίνιση τυχόν σημείων των εγγράφων του, τον , συμβάλλει στη δίκαιη μεταχείριση και αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων (υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζεται ηθική συμπεριφορά).

Οι οικονομικοί φορείς, με τη σειρά τους, ενδιαφέρονται να ενημερωθούν για την οργάνωση και τη δραστηριότητα των υπηρεσιών σύναψης συμβάσεων (π.χ. τους φορείς, τους κανονισμούς, τις διαδικασίες κ.λπ. που εμπλέκονται στην οργάνωση και τη διαχείριση μιας δομημένης διαδικασίας που αποσκοπεί στη διασφάλιση σχέσης ποιότητας/τιμής, της διαφάνειας και συμμόρφωσης με τους κανονισμούς για την απόκτηση αγαθών, υπηρεσιών και έργων) με την οποία ενδέχεται να έρθουν αντιμέτωποι. Οι υπηρεσίες προμηθειών γενικά αφορούν σε όλες τις ενέργειες που διαχειρίζονται την απόκτηση αγαθών, υπηρεσιών ή έργων για έναν δημόσιο φορέα. Περιλαμβάνουν την εξεύρεση προμηθευτών, τη διαπραγμάτευση συμβάσεων, την αγορά και διασφάλιση της παράδοσης με ταυτόχρονη τήρηση του προϋπολογισμού, των προτύπων ποιότητας και των νομικών κανονισμών.

Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω δημόσιων αιτημάτων για πληροφορίες ή/και κοινών εμπορικών εκθέσεων ή παρόμοιων εκδηλώσεων. Ένα παράδειγμα είναι εκδήλωση που διοργανώνεται κατά την επίσημη ημέρα Προμηθειών της ΕΕ. Η εκδήλωση αυτή διοργανώνεται από φορείς της ΕΕ ή εθνικούς οργανισμούς προμηθειών σε συνεργασία με Εμπορικά Επιμελητήρια, βιομηχανικές ενώσεις και δημόσιους φορείς, και συγκεντρώνει οικονομικούς φορείς και επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων για να συζητήσουν επερχόμενους διαγωνισμούς, απαιτήσεις και πολιτικές προμηθειών. Οι πληροφορίες σχετικά με τις ολοκληρωμένες διαδικασίες μπορούν να περιλαμβάνουν «γνωστοποιήσεις σύμβασης», όνομα του αναδόχου, αξία σύμβασης, διάρκεια αλλά όχι εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες, όπως χρηματοοικονομικές στρατηγικές, αποκλειστικές τεχνολογίες), περιλήψεις αξιολόγησης προσφορών (π.χ. ότι η χαμηλότερη τιμή ήταν καθοριστική χωρίς περαιτέρω λεπτομέρειες) ή πληροφορίες σχετικά με το στάδιο μετά την ανάθεση της σύμβασης για τους αναδόχους που δεν ανέλαβαν τη σύμβαση· η περιγραφή του οργανισμού και της δραστηριότητας των υπηρεσιών προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει την οργανωτική δομή των υπηρεσιών προμηθειών, ημερολόγια προμηθειών ή χρονοδιαγράμματα των δραστηριοτήτων προμηθειών ή γενικές πολιτικές και κανονισμούς που καθοδηγούν τις αποφάσεις για τις δημόσιες συμβάσεις.

Οι πολύ στενές επαφές με τον ιδιωτικό τομέα, βέβαια, ενέχουν μια σειρά από κινδύνους ακεραιότητας, κυρίως για την απόκτηση αθέμιτων πλεονεκτημάτων. Επομένως, τέτοιες επαφές δεν πρέπει να παραβιάζουν τις αρχές της διαφάνειας ή της μη διάκρισης ή να στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό στην αγορά (βλ. επίσης άρθρο 46 Ν. 4412/2016) και απαιτούν την εφαρμογή αυστηρών κατευθυντήριων γραμμών (όπως η αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων ή ευνοιοκρατίας). Ως εκ τούτου, το άρθρο 48 του ν.4412/2016 περί Δημοσίων Συμβάσεων ρυθμίζει την προηγούμενη συμμετοχή υποψηφίων ή προσφερόντων σε μια διαδικασία σύναψης συμβάσεων και αποσκοπεί στην αποτροπή οποιουδήποτε αθέμιτου πλεονεκτήματος που μπορεί να προκύψει εάν ένας υποψήφιος ανάδοχος έχει ρόλο στην προετοιμασία των εγγράφων της σύμβασης. Συνεπώς, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για τον μετριασμό αυτής της αθέμιτης επιρροής, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών με άλλους προσφέροντες για τη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού ή ακόμη και τον αποκλεισμό των προσφερόντων σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η προηγούμενη συμμετοχή θα μπορούσε να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό (ωστόσο ο προσφέρων πρέπει να έχει την ευκαιρία να παράσχει εξηγήσεις).

Παραδείγματα ηθικών διλημμάτων (για τους κανόνες 5 - 9)

Μία επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων συναντά έναν προμηθευτή σε μια τεχνική εμπορική έκθεση και μαθαίνει για τις νέες τεχνολογίες για ένα επερχόμενο έργο/διαδικασία προμήθειας. Ο προμηθευτής προσφέρει στην επαγγελματία ένα δείγμα προϊόντος υψηλής αξίας για να τον βοηθήσει να κατανοήσει την τεχνολογία. Η αποδοχή δώρων τέτοιας ποιότητας (ακόμα και αν δεν υπάρχει εκ των υστέρων παράβαση καθηκόντων) δεν αποτελεί απλώς παράβαση των διατάξεων του ποινικού δικαίου, αλλά θα μπορούσε να δημιουργήσει μια αντίληψη ευνοιοκρατίας. Η επαγγελματίας θα πρέπει να απορρίψει το δώρο και να ζητήσει περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την τεχνική καινοτομία.

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων συμμετέχει σε μια τεχνική έκθεση για να αποκτήσει γνώσεις σχετικά με μια τεχνική καινοτομία και συναντά έναν από τους βασικούς προμηθευτές που του/της προσφέρει μια ενημέρωση σχετικά με την παρεχόμενη τεχνολογία της εταιρείας. Υπονοεί, επίσης, στον επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων ότι θα μπορούσε να του παρέχεται αποκλειστική πρόσβαση στη νέα σειρά προϊόντων τους πριν ανοίξει η έκθεση στο ευρύ κοινό. Αν και αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει στην απόκτηση νέων γνώσεων, θα μπορούσε, επίσης, να οδηγήσει στην αντίληψη ότι ο επαγγελματίας ευνοεί ορισμένους προσφέροντες. Επομένως, ο επαγγελματίας θα πρέπει να αρνηθεί και αντ' αυτού να ζητήσει μια τακτική συνάντηση για να συζητήσει σχετικά με τις καινοτομίες.

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων συμμετέχει σε ένα φόρουμ που διοργανώνεται από τοπικά εμπορικά επιμελητήρια σχετικά με τις διαδικασίες προμηθειών, τις τάσεις και τις δημοσιευμένες ευκαιρίες προμηθειών. Ένας οικονομικός φορέας που γνωρίζει ο επαγγελματίας εδώ και χρόνια του/της ζητά να συναντηθούν ιδιωτικά για να συζητήσουν λεπτομερέστερα ορισμένα προϊόντα και διαδικασίες προμήθειας. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αρνηθεί και να απαντήσει στις ερωτήσεις του χειριστή στο φόρουμ μπροστά σε περισσότερα άτομα.

10. Προκειμένου να διατηρηθεί η ίση μεταχείριση των προμηθευτών/προσφερόντων, δεν πρέπει να γνωστοποιούνται πληροφορίες σχετικά με την εκτιμώμενη αξία ενός έργου ή την προγραμματισμένη ημερομηνία της διαβούλευσης κ.λπ.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η μη αποκάλυψη της εκτιμώμενης αξίας ενός έργου ή της προγραμματισμένης ημερομηνίας της διαβούλευσης εξυπηρετεί τον σκοπό της δημιουργίας ίσων όρων ανταγωνισμού, όπου όλοι οι προσφέροντες έχουν πρόσβαση στις ίδιες πληροφορίες έως τη δημοσίευση των σχετικών πληροφοριών για τη συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία ώστε να διασφαλιστεί ο ελεύθερος ανταγωνισμός, καθώς επίσης και η διαδικασία υποβολής προσφορών. Πηγάζει από την υποχρέωση διατήρησης της ίσης μεταχείρισης προμηθευτών και προσφερόντων, η οποία μαζί με τις αρχές της διασφάλισης ελεύθερου ανταγωνισμού, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της υποχρέωσης διαφάνειας αποτελεί μία από τις τέσσερις θεμελιώδεις αρχές του θεσμικού πλαισίου της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Εάν οι προσφέροντες είχαν πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες, όπως ο ακριβής προγραμματισμός της διαβούλευσης, αυτό θα μπορούσε να τους δώσει ένα αθέμιτο πλεονέκτημα. Μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ της γνωστοποίησης της πρόθεσης της αναθέτουσας αρχής να αναθέσει προμήθεια, υπηρεσίες ή έργο και της διαβούλευσης ή/και προκήρυξης του διαγωνισμού (εκτιμώμενη αξία του έργου) μπορεί να οδηγήσει σε συμπαιγνία προσφορών και άλλες μορφές χειραγώγησης της αγοράς, όπως στην περίπτωση που οι προσφέροντες συντονίζονται για τον καθορισμό των τιμών ή τη στρατηγική προσαρμογή των προσφορών.

Παραδείγματα ηθικών διλημμάτων

Μια εταιρεία επικοινωνεί με έναν υπάλληλο δημοσίων συμβάσεων για να λάβει κάποιες πληροφορίες σχετικά με την εκτιμώμενη αξία ενός επερχόμενου έργου. Η εταιρεία είναι πολύ γνωστή στον υπάλληλο και θεωρείται αξιόπιστη λόγω των υπηρεσιών υψηλής ποιότητας που προσφέρει. Για να διατηρήσει μια καλή σχέση με την εταιρεία και για να λάβει μια προσφορά υψηλής ποιότητας, ο επαγγελματίας μπαίνει στον πειρασμό να παράσχει ορισμένες πληροφορίες. Ο υπάλληλος δεν θα έπρεπε να προβεί στην παροχή τέτοιων πληροφοριών

διότι αυτό θα έδινε στην εταιρεία ένα πλεονέκτημα έναντι των άλλων προσφερόντων. Αντίθετα, ο υπάλληλος θα μπορούσε να δώσει γενικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης και να προτείνει στην εταιρεία να συμβουλευτεί έγγραφα διαθέσιμα στο κοινό ή να συμμετάσχει σε φόρουμ, όπου οι πληροφορίες κοινοποιούνται σε όλους, ώστε να διασφαλιστεί ο ανταγωνισμός.

11. Οποιαδήποτε επικοινωνία ή πληροφορία σχετικά με μια δημόσια σύμβαση μπορεί να γνωστοποιηθεί μόνο μέσω των διαδικασιών δημοσίευσης που ορίζονται κυρίως στον Νόμο 4412/2016, περί Δημοσίων Συμβάσεων

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η πρόβλεψη αυτή αποσκοπεί στη διασφάλιση της ίσης πρόσβασης όλων των προσφερόντων στις ίδιες πληροφορίες την ίδια στιγμή και, ως εκ τούτου, στην εγγύηση ελεύθερου ανταγωνισμού, μιας από τις θεμελιώδεις αρχές του θεσμικού πλαισίου της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Αυτό θα συμβάλει στη δίκαιη μεταχείριση και ότι όλοι οι προσφέροντες θα έχουν τις ίδιες ευκαιρίες να προετοιμάσουν και να υποβάλουν προσφορές. Η αρχή συμβάλλει επίσης στη διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού στις δραστηριότητες των δημοσίων φορέων και στην αποφυγή του κινδύνου προνομιακής μεταχείρισης ή δωροδοκίας. Η δημοσίευση διακηρύξεων μόνο μέσω επίσημων διαύλων, όπως ρυθμίζεται, ορίζεται και περιγράφεται στους σχετικούς νόμους (κυρίως νόμος 4412/2016, περί Δημοσίων Συμβάσεων) συμβάλλει, επίσης, στην προώθηση της διαφάνειας, στην προστασία τυχόν εμπιστευτικών πληροφοριών, στην υποστήριξη των ανταγωνιστικών προσφορών και, τελικά, στη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Ένας εκπρόσωπος ενός σημαντικού προμηθευτή που έχει συνεργαστεί στο παρελθόν με τον δημόσιο φορέα προσεγγίζει έναν επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων. Ζητάει κάποιες πρώτες πληροφορίες σχετικά με τις λεπτομέρειες μιας προκήρυξης δημόσιας σύμβασης προτού δημοσιευθεί επίσημα. Αυτές οι πληροφορίες θα βοηθούσαν την εταιρεία να προετοιμάσει μια ανταγωνιστική προσφορά. Ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων έχει συνεργαστεί με την εταιρεία στο παρελθόν και είναι ενθουσιασμένος για την ποιότητα των παραδοτέων της. Επίσης, επειδή θέλει να διατηρήσει καλές σχέσεις και αισθάνεται κατά κάποιον τρόπο υποχρεωμένος να ευχαριστήσει έναν υποψήφιο ανάδοχο με τον οποίο υπήρξε καλή σχέση στο παρελθόν, σκέφτεται να παράσχει τις ζητούμενες πληροφορίες. Ο επαγγελματίας, ωστόσο, θα πρέπει να αρνηθεί ευγενικά αλλά σταθερά την παροχή τέτοιων πληροφοριών και να παραπέμψει τον προσφέροντα σε επίσημα σημεία στα οποία αναρτώνται, επίσημα διαθέσιμα έγγραφα και διαδικασίες. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι όλοι οι πλειοδότες έχουν πρόσβαση στις ίδιες πληροφορίες, διατηρείται υψηλό επίπεδο ακεραιότητας στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων και αποφεύγεται, επίσης, οποιαδήποτε εμφάνιση μεροληψίας ή ευνοιοκρατίας.

12. Η σύνταξη της μελέτης αναγκών πρέπει να είναι ευθύνη επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής, προκειμένου να αποφευχθεί ο προσανατολισμός των απαιτήσεων σε μια συγκεκριμένη προσφορά.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η μελέτη των αναγκών σε μια διαδικασία σύναψης σύμβασης περιγράφει τις οργανωτικές απαιτήσεις ή στόχους που επιδιώκει να αντιμετωπίσει η προμήθεια. Καθορίζει το **γιατί** και το **τι**, δηλαδή τις λειτουργικές ανάγκες της αναθέτουσας αρχής, όπως τα επιθυμητά αποτελέσματα, τον σκοπό της σύμβασης και το λειτουργικό πλαίσιο. Αυτό το έγγραφο χρησιμεύει ως βάση για τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων, διασφαλίζοντας ότι οι επακόλουθες προδιαγραφές του διαγωνισμού ευθυγραμμίζονται με τις πραγματικές ανάγκες της Αναθέτουσας Αρχής. Βοηθά να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία προμήθειας επικεντρώνεται στην επίτευξη των σωστών αποτελεσμάτων αντί να επηρεάζεται από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά προϊόντος ή υπηρεσίας. Η αποκλειστική σύνταξη της δήλωσης αναγκών από τον επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων διασφαλίζει αντικειμενικότητα και ουδετερότητα, αποτρέποντας την αθέμιτη επιρροή από εσωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη με συγκεκριμένες προτιμήσεις. Επίσης, υποστηρίζει τις αρχές της διαφάνειας, της δίκαιης

μεταχείρισης και της σχέσης ποιότητας/τιμής, εστιάζοντας αποκλειστικά στις πραγματικές απαιτήσεις του οργανισμού.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων, ως υπεύθυνος για τη σύνταξη της μελέτης αναγκών για την απόκτηση στόλου οχημάτων για δημόσιο οργανισμό, θα πρέπει να περιγράφει γενικά τις λειτουργικές και επιχειρησιακές απαιτήσεις του οργανισμού, όπως η εξασφάλιση αποτελεσματικής μεταφοράς του προσωπικού σε διάφορες τοποθεσίες. Ανώτερος διευθυντής της αναθέτουσας αρχής προτείνει να συμπεριληφθούν συγκεκριμένες προτιμήσεις που αντικατοπτρίζουν το προσωπικό του συμφέρον, όπως η απαίτηση οχημάτων από μια συγκεκριμένη μάρκα ή με πολυτελή χαρακτηριστικά που μπορεί να υπερβαίνουν τις επιχειρησιακές ανάγκες του οργανισμού. Η συμπερίληψη αυτών των προτιμήσεων θα ευθυγραμμιζόταν με το αίτημα του διευθυντή, αλλά θα μπορούσε να οδηγήσει σε περιττή αύξηση του κόστους και να περιορίσει την αγορά, αποκλείοντας ενδεχομένως βιώσιμες, οικονομικά αποδοτικές επιλογές. Η παράλειψη αυτών των προτιμήσεων μπορεί να προκαλέσει ένταση με το ανώτερο στέλεχος, επηρεάζοντας δυνητικά τη θέση του επαγγελματία ή μελλοντικές αναθέσεις.

Ο υπεύθυνος για τη σύνταξη της μελέτης αναγκών επαγγελματίας θα πρέπει να βασίζεται τη μελέτη αναγκών αποκλειστικά στις λειτουργικές και επιχειρησιακές απαιτήσεις του οργανισμού, όπως απορρέουν από διαβουλεύσεις με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς και αντικειμενικές αξιολογήσεις των απαιτήσεων. Εάν πιεστεί, ο επαγγελματίας θα πρέπει να τεκμηριώσει το ζήτημα και να ζητήσει βοήθεια ή να το αναφέρει στον σύμβουλο ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί) ή σε άλλα κανάλια (βλ. κεφάλαια 4, 5), δίνοντας έμφαση στην τήρηση των ηθικών αρχών για τις δημόσιες συμβάσεις, όπως η σχέση ποιότητας/τιμής, η δίκαιη μεταχείριση, και λογοδοσία. Αυτή η προσέγγιση διασφαλίζει ότι η δήλωση των αναγκών παραμένει ευρεία και αμερόληπτη, επιτρέποντας θεμιτό ανταγωνισμό και ευθυγράμμιση με τις απαιτήσεις του οργανισμού.

3.2.3. Πληροφορίες και συμπεριφορά κατά το στάδιο διαγωνιστικής διαδικασίας

13. Οι επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων οφείλουν να ακολουθούν τον νόμο 4412/2016, την πρωτογενή νομοθεσία της Ελλάδας που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις και η οποία καθορίζει τις προϋποθέσεις για την επίτευξη ίσης μεταχείρισης μεταξύ των υποψηφίων και τη διαφάνεια των διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων των εγγράφων της σύμβασης.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Ο νόμος 4412/2016 είναι η βασική νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις στην Ελλάδα. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζει τις βασικές αρχές της ακεραιότητας στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης (άρθρο 18). Κάθε αναθέτουσα αρχή πρέπει να διεξάγει τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με δικαιοσύνη και ακεραιότητα, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι προσφέροντες και οι οικονομικοί φορείς έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής. Ο νόμος ρυθμίζει, επίσης, απαιτήσεις εμπιστευτικότητας (το άρθρο 21 ζητά από όλα τα μέρη που εμπλέκονται στη διαδικασία προμήθειας να χειρίζονται με προσοχή ευαίσθητες πληροφορίες, όπως προσωπικά δεδομένα ή επιχειρηματικά απόρρητα, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης της μη αποκάλυψης πληροφοριών που θα μπορούσαν να δώσουν σε οποιονδήποτε προσφέροντα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα), την σύγκρουση συμφερόντων (το άρθρο 24 απαιτεί τα άτομα που εμπλέκονται στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων, όπως οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων και τα μέλη επιτροπών αξιολόγησης, να μην έχουν τυχόν οικονομικούς, προσωπικούς ή επαγγελματικούς δεσμούς με οποιονδήποτε από τους προσφέροντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα) ώστε να διασφαλίζεται η αμεροληψία και ανεξαρτησία της διαδικασίας σύναψης μιας σύμβασης. Ο νόμος ρυθμίζει, επίσης, διαδικαστικές πτυχές, όπως η διόρθωση ή η τροποποίηση πληροφοριών στις διακηρύξεις προμηθειών που, επίσης, καλύπτονται από τις γενικές αρχές της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων μετά τη δημοσίευση διακήρυξης για μια προμήθεια στον τομέα της υγείας συνειδητοποιεί ότι έχει εισχωρήσει ένα μικρό αλλά σημαντικό σφάλμα στις προδιαγραφές. Πρέπει λοιπόν να τροποποιήσει τα τεύχη, ωστόσο, θα ευνοήσει ορισμένους υποψήφιους αναδόχους, οι οποίοι πληρούν τις αναθεωρημένες προδιαγραφές. Οι προηγούμενοι είχαν ήδη επικοινωνήσει μαζί του και ευθυγραμμίζονται στενά με τις νέες προδιαγραφές. Ο επαγγελματίας ανησυχεί ότι η διόρθωση της διακήρυξης μπορεί να θεωρηθεί ότι ευνοεί αυτούς τους προσφέροντες, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ισχυρισμούς για μεροληψία και ευνοιοκρατία. Ωστόσο, ο επαγγελματίας θα πρέπει να τεκμηριώσει και να αιτιολογήσει την τροποποίηση με ακρίβεια και σαφήνεια, και να παρατείνει τις σχετικές προθεσμίες, έτσι ώστε όλοι οι οικονομικοί φορείς να μπορούν να ενημερωθούν για την τροποποίηση και τελικά να προσαρμοστούν σε αυτήν.

3.2.4. Πληροφορίες και συμπεριφορά κατά το στάδιο μετά την ανάθεση της δημόσιας σύμβασης

14. Όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται από έναν επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά στο περιεχόμενο της σύμβασης, όπως έχει υπογραφεί προηγουμένως και από τα δύο μέρη, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό και την εφαρμογή των κυρώσεων.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Διασφαλίζοντας ότι μόνο ότι αναφέρεται στο περιεχόμενο της σύμβασης ισχύει, οι επαγγελματίες λαμβάνουν αποφάσεις με βάση προκαθορισμένα κριτήρια και δεν υπάρχει περιθώριο για εξωτερική πίεση ή προσωπική κρίση. Αυτό αποτρέπει την αυθαιρεσία ή τη μεροληπτική λήψη αποφάσεων συμβάλλοντας στην ίση και δίκαιη μεταχείριση. Βοηθά επίσης, στην πρόληψη της ευνοιοκρατίας και των διακρίσεων, στην ενίσχυση της διαφάνειας (υπάρχει σαφής βάση για κάθε απόφαση) και στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης, ελαχιστοποιώντας τις συγκρούσεις συμφερόντων, καθώς οι αποφάσεις που βασίζονται στα προβλεπόμενα στη σύμβαση είναι λιγότερο πιθανό να επηρεαστούν από προσωπικά συμφέροντα ή εξωτερική πίεση. Επίσης, εξασφαλίζοντας τη συμμόρφωση, διευκολύνεται η λήψη αντικειμενικών αποφάσεων και αποφεύγεται κάθε πιθανή αντιδικία.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Σε μια σύμβαση που έχει ανατεθεί, επιβάλλεται πρόστιμο 1.000 ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης του παραδοτέου πέρα από τη συμφωνημένη ημερομηνία ολοκλήρωσης. Το έργο έχει ήδη καθυστερήσει από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα και ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων δέχεται πιέσεις από τα ανώτερα στελέχη να εφαρμόσει υψηλότερη ποινή, ώστε το έργο να προχωρήσει πιο γρήγορα. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να επικοινωνήσει με σαφήνεια ότι θα ακολουθήσει τα προβλεπόμενα στην σύμβαση, καθώς και να αναζητήσει άλλες λύσεις με σκοπό την ολοκλήρωση του έργου. Μια αύξηση της ποινής θα παραβίαζε τους συμβατικούς όρους και θα μπορούσε να εκληφθεί ως άδικη επιτρέποντας στους οικονομικούς φορείς να αναζητήσουν διοικητική και δικαστική προστασία βάσει των άρθρων 205 και 205Α του Νόμου 4412/2016 περί Δημοσίων Συμβάσεων

15. Η παρακολούθηση και η διαχείριση της εκτέλεσης μιας σύμβασης απαιτούν συλλογικότητα και σειρά διοικητικών αποφάσεων, ιδίως όσον αφορά στις κυρώσεις, στην πιστοποίηση της εκτέλεσης της σύμβασης και σε πιθανές τροποποιήσεις αυτής.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η τήρηση λεπτομερών αρχείων των αποφάσεων και των ενεργειών που σχετίζονται με την εκτέλεση μιας σύμβασης διασφαλίζει την τεκμηρίωση και την ιχνηλασιμότητα των αποφάσεων και, συνεπώς, τη λογοδοσία.

Πρωθυμεί, επίσης, τη διαφάνεια παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λήψης των αποφάσεων, όπως επίσης διευκολύνει τη δίκαιη μεταχείριση, προωθώντας τη συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων διαχειρίζεται ένα έργο που εκτελείται με καθυστέρηση, διότι υπάρχουν πολλά ζητήματα ποιότητας που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ωστόσο, η επιβολή κυρώσεων ενδέχεται να έχει αρνητικές συνέπειες στην ικανότητα του αναδόχου να συνεχίσει το έργο. Τροποποίηση της σύμβασης δεν επιτρέπεται σε σχέση με ποιοτικές αποκλίσεις (Ν. 4412/2016), καθώς αυτό θα συνεπαγόταν τροποποίηση τεχνικών προδιαγραφών (που με τη σειρά της θα παραβίαζε το άρθρο 132 του Ν. 4412/2015). Για λογαριασμό της αναθέτουσας αρχής, ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων θα πρέπει επομένως να εφαρμόζει αυστηρά τη σύμβαση, να συζητά ανοιχτά τα ζητήματα ποιότητας, να αναζητά λύσεις μαζί με τον ανάδοχο και να εφαρμόζει σχέδια βελτίωσης της απόδοσης. Για τη λήψη μιας κατάλληλης απόφασης η σαφής επικοινωνία, καθώς και η τεκμηρίωση όλων των συζητήσεων, αποφάσεων, ανακοινώσεων σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης και η δέσμευση και η εμπλοκή συναδέλφων και άλλων ενδιαφερομένων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την εξασφάλιση πολλαπλών προοπτικών, η προσεκτική ανάλυση και η αναζήτηση έγκρισης θα ήταν μια καλή προσέγγιση του ζητήματος.

16. Οι σχέσεις που δημιουργούνται με οικονομικούς φορείς στο πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων δεν μπορούν να χρησιμεύσουν ως πρόσχημα για οποιαδήποτε ιδιωτική σύμβαση.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Η πρόβλεψη αυτή αποσκοπεί στο να διασφαλιστεί ότι οι επιχειρηματικές σχέσεις ή οι αλληλεπιδράσεις με οικονομικούς φορείς κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων δεν οδηγούν σε ιδιωτικές ή προσωπικές επιχειρηματικές συναλλαγές – αποφεύγοντας και αποτρέποντας έτσι συγκρούσεις συμφερόντων. Αποτρέπει καταστάσεις όπου οι προσωπικές σχέσεις ή η εσωτερική πληροφόρηση θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις αποφάσεις που αφορούν σε προμήθειες και συμβάλλει στη διατήρηση της ακεραιότητας και ενός θεμιτού και δίκαιου ανταγωνισμού, αντιμετωπίζοντας όλους τους προμηθευτές με ισότητα και δίκαια. Συμβάλλει, επίσης, στην ενίσχυση του επαγγελματισμού και στην εδραίωση κουλτούρας ακεραιότητας.

Παραδείγματα ηθικών διλημάτων

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων διαχειρίζεται ένα έργο που δεν έχει παρουσιάσει προβλήματα. Κατά τη διάρκεια του έργου δημιουργείται μια φιλική επαγγελματική σχέση με τον διαχειριστή του έργου της εταιρείας. Μερικούς μήνες αργότερα, ο διαχειριστής του έργου προτείνει στον υπάλληλο την ανακαίνιση του σπιτιού του προσφέροντας μια σημαντική έκπτωση ως χειρονομία για την καλή συνεργασία. Ο υπάλληλος μπαίνει στον πειρασμό να αποδεχθεί. Ωστόσο, θα πρέπει να αρνηθεί την προσφορά επειδή θα οδηγούσε ή θα μπορούσε τουλάχιστον να εκληφθεί ως σύγκρουση συμφερόντων. Ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων θα πρέπει να γνωστοποιήσει ότι είναι υποχρεωμένος να διατηρεί μόνο επαγγελματικές σχέσεις και ως εκ τούτου πρέπει να απορρίψει την προσφορά. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αναφέρει αυτό το περιστατικό, τεκμηριώνοντάς το επαρκώς, στον αρμόδιο δίαυλο αναφοράς (Σύμβουλο Ακεραιότητας ή στον υπεύθυνο παραλαβής και παρακολούθησης αναφορών (ΥΠΠΑ), εάν έχουν ορισθεί/τοποθετηθεί) ή στους προϊσταμένους του φορέα του, εάν υπάρχει κίνδυνος το περιστατικό να επηρεάσει αρνητικά τη φήμη της ακεραιότητας του ατόμου.

3.2.5. Ενημέρωση και συμπεριφορά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων

17. Ανεξάρτητα από τη θέση που κατέχουν, και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων πρέπει να επιδεικνύουν καλή κρίση και υπευθυνότητα. Έχουν καθήκον να ενημερώνουν τους

συναλλασσόμενους/συμβαλλόμενους ότι υπόκεινται σε αυτόν τον κώδικα και δεν μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτόν.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις

Ο Κώδικας είναι σημαντικός γιατί υποχρεώνει τους επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως βαθμού ή ρόλου, να ακολουθούν τα ίδια ηθικά πρότυπα και αρχές: σε αυτό το πλαίσιο, το ίδιο επίπεδο ακεραιότητας και ευθύνης. Η ορθή κρίση σημαίνει τη λήψη αποφάσεων που είναι ηθικές, δίκαιες και προς το συμφέρον του φορέα/υπηρεσίας, και η ευθύνη συνεπάγεται την λογοδοσία για τις πράξεις του/της επαγγελματία. Ο Κώδικας συμβάλλει, επίσης, στην πρόληψη μη αποδεκτής συμπεριφοράς. Εάν ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων παραβιάζει σκόπιμα τα καθήκοντα του (που περιλαμβάνουν, επίσης, αποκλίσεις από τον παρόντα Κώδικα ή τη μη τήρηση των δεοντολογικών προτύπων κατά τρόπο που παραβιάζει τα καθήκοντά του, π.χ. δωροδοκία ή επίδειξη ευνοιοκρατίας), προκειμένου να παράσχει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο όφελος ή με σκοπό να βλάψει το δημόσιο ή τρίτον, τιμωρείται, επίσης, από το ποινικό δίκαιο.

Παραδείγματα ηθικών διλημμάτων

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων λαμβάνει ένα τηλεφώνημα, στο οποίο ένας εκπρόσωπος ανάδοχης εταιρείας που έχει προσφορά και έχει επιρροή υπαινίσσεται μια πιθανή συνεργασία σε ένα μελλοντικό έργο, εάν η προσφορά αξιολογηθεί θετικά από τον επαγγελματία. Ο επαγγελματίας θα πρέπει προφανώς να αρνηθεί, με ευγενικό τρόπο, και να αναφέρει στον εκπρόσωπο ότι δεσμεύεται από διατάξεις ακεραιότητας και ότι όλες οι σχετικές με την διαδικασία προμήθειας αποφάσεις βασίζονται στα κριτήρια αξιολόγησης.

3.2.6. Δώρα

18. Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων δεν πρέπει να ζητούν ή να δέχονται δώρα, προσκλήσεις ή άλλα πλεονεκτήματα για τον εαυτό τους, την οικογένειά τους, τους φίλους τους ή για άτομα με τα οποία έχουν επιχειρηματικές ή πολιτικές συναλλαγές.
19. Σύμφωνα με τα έθιμα ή τη γενική πρακτική ενδέχεται ορισμένα δώρα να αντιμετωπίζονται ως πράξεις ευγένειας ή φιλοφρόνησης που είναι κατάλληλες στις επαφές μεταξύ του επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων και των οικονομικών φορέων. Αυτό ισχύει για δώρα χαμηλής αξίας και συνήθεις χειρονομίες ένδειξης ευγένειας ή φιλοφροσύνης, με τη μορφή προσκλήσεων, ημερολογίων και στυλό χαμηλής αξίας, διαφημιστικού υλικού και μικρής αξίας αναλωσίμων, σύμφωνα με τον Κώδικα Ηθικής και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα.
20. Συνιστάται σε κάθε επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων να λάβει υπόψη καθένα από τα ακόλουθα σημεία πριν αποδεχτεί οποιοδήποτε δώρο, το οποίο πρέπει να είναι χαμηλής αξίας, να μην παρέχεται τακτικά και να μην υφίσταται προσδοκία ανταπόδοσης.
21. Ανεξάρτητα από τη φύση του δώρου που λαμβάνουν, οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων πρέπει:
 - α. να τα αναφέρουν αμέσως στον ιεραρχικό προϊστάμενό τους για να αποφύγουν οποιαδήποτε υποψία·
 - β. να αναφέρουν σε συγκεκριμένο έγγραφο, την προέλευση, τη φύση και τον αποδέκτη, προκειμένου να διασφαλιστεί η ιχνηλασιμότητα σε περίπτωση μεταγενέστερης αμφισβήτησης ή ελέγχου·
 - γ. να χρησιμοποιούνται, στο μέτρο του δυνατού, προς όφελος ολόκληρου του γραφείου (για παράδειγμα, να μοιράζεται ένα κουτί με σοκολάτες, ημερολόγια ή στυλό) και
 - δ. να ζητούν τη συμβουλή του προϊσταμένου τους σε περίπτωση αμφιβολίας, ως προς το τι είναι αποδεκτό ή όχι και για τις περαιτέρω ενέργειες.
22. Τα δώρα ή οι προσκλήσεις που δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο που περιγράφεται παραπάνω πρέπει, επίσης, να καταγράφονται, σημειώνοντας το όνομα της εταιρείας που προσέφερε το δώρο, και να επιστρέφονται στον αποστολέα συνοδευόμενα με σχετική επιστολή.

23. Οι προσκλήσεις σε δεξιώσεις ή προωθητικές, πολιτιστικές, αθλητικές ή φιλανθρωπικές εκδηλώσεις υπόκεινται στους ίδιους κανόνες. Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων δεν επιτρέπεται, επίσης, να αποδέχονται τέτοιες προσκλήσεις κατά τη διάρκεια των προσωπικών τους διακοπών, ούτε να χρησιμοποιούν τις προσωπικές τους διακοπές ως δικαιολογία για την αποδοχή τέτοιων προσκλήσεων. Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ζητούν τέτοιες προσκλήσεις από έναν προμηθευτή.
24. Οποιαδήποτε συμμετοχή σε μια δραστηριότητα που συνδέεται με την άσκηση των εργασιακών καθηκόντων πρέπει να αξιολογείται υπό το παρόν πλαίσιο. Για παράδειγμα, σε περίπτωση συμμετοχής σε επαγγελματικό σεμινάριο για μία ή περισσότερες ημέρες, η διοίκηση μπορεί να πληρώσει το κόστος εγγραφής στο πλαίσιο ένταξης του επαγγελματία στις εκπαιδευτικές δράσεις του φορέα.
25. Η συμμετοχή σε επισκέψεις ή ταξίδια μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο για καθαρά επαγγελματικούς λόγους. Τα σχετικά έξοδα ταξιδιού και διαμονής πρέπει να καλύπτονται με υπηρεσιακή εντολή μετακίνησης.

Επεξηγηματικές Σημειώσεις (για τους κανόνες 18-25)

Οι επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων δεν επιτρέπεται να εκμεταλλεύονται αθέμιτα τις δικές τους δραστηριότητες, ούτε για τον εαυτό τους ούτε για άλλους. Δώρα και χάρες δεν πρέπει να ζητώνται ή να γίνονται δεκτά, ούτε να απαιτούνται, ούτε να υπόσχονται, να προσφέρονται ή να χορηγούνται.

Η αποδοχή δώρων σε οποιαδήποτε μορφή, καθώς και η αποδοχή οποιουδήποτε χρηματικού ποσού δεν επιτρέπεται για την εκτέλεση πράξης ή παράλειψης σε σχέση με τα υπηρεσιακά καθήκοντα του υπαλλήλου ή με σκοπό την παραβίαση αυτών. Στη χειρότερη περίπτωση, θα έχει διαπραχθεί το αδίκημα της διαφθοράς ή της δωροδοκίας. Παράβαση καθήκοντος υφίσταται όταν ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων *με πρόθεση παραβαίνει τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο όφελος ή να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλο*. Για παράδειγμα, αυτό θα περιλάμβανε την αποδοχή δώρου - σε οποιαδήποτε μορφή και χρηματικό ποσό - με σκοπό να ευνοήσει έναν υποψήφιο ανάδοχο κατά τη διαδικασία διαγωνισμού προμηθειών.

Ωστόσο, οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων θα μπορούσαν να αποδεχθούν δώρα συγκεκριμένης ονομαστικής αξίας που δεν είναι πιθανό να επηρεάσει τη λήψη των αποφάσεών τους ή να δημιουργήσει εντύπωση αθέμιτης συμπεριφοράς. Το συγκεκριμένο όριο που αναφέρεται στην «ονομαστική αξία» μπορεί να ποικίλλει και ούτε στην ελληνική νομοθεσία, ούτε στην νομολογία προσδιορίζεται με σαφήνεια τι σημαίνει δώρα «χαμηλής αξίας». Η αποδοχή τέτοιων δώρων πρέπει να είναι σύμφωνη με τον Κώδικα Ηθικής και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα.

Η βασική αρχή είναι εάν το δώρο είναι ικανό να επηρεάσει τη συμπεριφορά του υπαλλήλου ή θα μπορούσε να δημιουργήσει την εντύπωση αθέμιτης επιρροής. Επομένως, οι επαγγελματίες θα πρέπει – κατά γενικό κανόνα – να αποφεύγουν να δέχονται δώρα πέραν της συμβολικής ή συγκεκριμένης ονομαστικής αξίας, ειδικά από εργολάβους ή άτομα με τα οποία έχουν επαγγελματικές σχέσεις. Σε περιπτώσεις αμφιβολιών, θα πρέπει να συμβουλευούνται τους προϊσταμένους τους, τους συμβούλους ακεραιότητας (όπου έχουν τοποθετηθεί) ή την ΕΑΔ.

Μια σημαντική αρχή για όλες αυτές τις πτυχές είναι η αυτοαξιολόγηση: κάθε επαγγελματίας θα πρέπει επομένως να αναρωτηθεί εάν η αποδοχή του δώρου θα οδηγούσε σε μεροληψία ή θα επηρέαζε την αντικειμενική διαδικασία λήψης αποφάσεων, εάν δυνητικά θα γινόταν αντιληπτό ότι ενδεχομένως επηρέασε τη λήψη αποφάσεων. Χρήσιμες ερωτήσεις σε αυτό το πλαίσιο που θα μπορούσαν να τεθούν είναι :

- Θα δεχόμουν το δώρο μπροστά σε τρίτους/μάρτυρες;
- Δημιουργείται η εντύπωση ότι είμαι δεκτικός στα «δώρα»;
- Ποιος είναι ο λόγος του δώρου;
- Νιώθω υποχρεωμένος να κάνω κάτι σε αντάλλαγμα;

Επομένως γενικά συνιστάται:

- Μια κριτική στάση απέναντι στα δώρα.
- Ενημερώστε τον προϊστάμενό σας και, εάν έχετε αμφιβολίες, αρνηθείτε ευγενικά ή καλέστε τον εσείς.
- Τα δώρα που έχουν ήδη γίνει αποδεκτά θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για φιλανθρωπικούς σκοπούς ή σε εσωτερικές εκδηλώσεις της εταιρείας (π.χ. ως δώρο στην ετήσια χριστουγεννιάτικη εκδήλωση της κοπής της πίτας).

Κατά το προ-διαγωνιστικό στάδιο Να μην γίνονται αποδεκτά δώρα, χάρες ή φιλοξενία από πιθανούς αναδόχους ή συμβούλους που ενδέχεται να εμπλακούν στην επερχόμενη διαγωνιστική διαδικασία.

Στα παραπάνω περιλαμβάνονται η απόρριψη προσκλήσεων για γεύματα, δείπνα ή άτυπες συγκεντρώσεις, καθώς και η άρνηση οποιασδήποτε προσφοράς δωρεάν δειγμάτων, εκπρώσεων ή προϊόντων "επίδειξης" (δειγμάτων) που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ανάπτυξη προδιαγραφών ή απαιτήσεων για τον διαγωνισμό.

Παράδειγμα: Ένας υποψήφιος ανάδοχος που ενδιαφέρεται να υποβάλει προσφορά για μια επερχόμενη προμήθεια τεχνολογιών πληροφορικής προσκαλεί έναν επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων σε δείπνο για να συζητήσει τις καινοτόμες λύσεις της εταιρείας. Η αποδοχή αυτής της προσφοράς θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την αντικειμενική κρίση του επαγγελματία και να δημιουργήσει την εντύπωση ευνοιοκρατίας, επομένως θα πρέπει να απορριφθεί με ευγένεια.

Κατά το στάδιο του διαγωνισμού: Κατά την αξιολόγηση των προσφορών, δεν θα πρέπει να γίνονται αποδεκτά δώρα, φιλοξενία ή χάρες από οποιαδήποτε εταιρεία που υποβάλλει προσφορά ή από εκπροσώπους της, ανεξαρτήτως αξίας.

Κατά την αξιολόγηση των προσφορών, η αποδοχή δώρων, φιλοξενίας ή ευεργετημάτων από εταιρείες που υποβάλλουν προσφορές ή εκπροσώπους τους θέτει σε κίνδυνο την αμεροληψία και την ακεραιότητα της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων. Ακόμη και τα δώρα μικρής αξίας μπορούν να δημιουργήσουν την αντίληψη της μεροληψίας ή της αδικαιολόγητης επιρροής, υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη στην αμερόληπτη αξιολόγηση.

Παράδειγμα: Ένα μέλος της επιτροπής αξιολόγησης των προσφορών λαμβάνει φάκελο με μετρητά από έναν υποψήφιο ανάδοχο που έχει καταθέσει προσφορά με σημείωμα που υποδηλώνει την ευνοϊκή εξέταση της πρότασής του κατά τη διαδικασία λήψης της απόφασης ανάθεσης. Η αποδοχή της ως άνω πράξης δωροδοκίας θα ήταν όχι μόνο ανήθικη, αλλά και παράνομη, οδηγώντας ενδεχομένως σε μακροχρόνια βλάβη της φήμης του οργανισμού και της αξιοπιστίας της πρακτικής σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Μετά το στάδιο της ανάθεσης: Δώρα, χάρες ή φιλοξενία από τον ανάδοχο ή οποιονδήποτε υπεργολάβο κατά τη φάση υλοποίησης και παρακολούθησης της σύμβασης δεν θα πρέπει να γίνονται αποδεκτά.

Αυτό περιλαμβάνει την απόρριψη προσκλήσεων σε εκδηλώσεις, ταξίδια ή δείπνα που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως προσπάθειες επηρεασμού των εποπτικών καθηκόντων των επαγγελματιών δημοσίων συμβάσεων ή την εφαρμογή των όρων της σύμβασης. Τυχόν δώρα που λαμβάνονται θα πρέπει να δηλώνονται και να παραδίδονται στις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με την οργανωσιακή πολιτική.

Παράδειγμα: Κατά τη φάση υλοποίησης της σύμβασης ενός έργου οδοποιίας, ένα μέλος της επιτροπής παραλαβής λαμβάνει ένα πολυτελές καλάθι δώρου από τον υπεργολάβο που προμηθεύει τα υλικά. Η αποδοχή αυτού του δώρου θα μπορούσε να εγείρει ανησυχίες σχετικά με την αμεροληψία κατά την επαλήθευση της ποιότητας των παραδοτέων, οπότε πρέπει να απορριφθεί για να διατηρηθεί η διαφάνεια και η εμπιστοσύνη στη διαδικασία παρακολούθησης.

Ηθικό Δίλημμα (για τους κανόνες 18-25)

Προ-διαγωνιστικό στάδιο:

Περίπτωση: Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων που είναι υπεύθυνος για τη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών για ένα νέο έργο υποδομής πληροφορικής, προσκαλείται σε γεύμα από εκπρόσωπο μιας γνωστής εταιρείας πληροφορικής, με την οποία ο δημόσιος φορέας στον οποίο εργάζεται ο επαγγελματίας είχε

καλές σχέσεις στο παρελθόν. Ο επαγγελματίας μπαίνει στον πειρασμό να αποδεχτεί, γιατί θα μπορούσε να βοηθήσει στη διατήρηση καλών σχέσεων και, επίσης, θα μπορούσε ο ίδιος να βοηθηθεί στη σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών λαμβάνοντας σχετικές τεχνικές πληροφορίες.

Ηθικό Δίλημμα: Με την αποδοχή της πρόσκλησης, ο επαγγελματίας μπορεί να αισθάνεται υποχρεωμένος να προσαρμόσει τις προδιαγραφές για να ευνοήσει την εταιρεία πληροφορικής, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο τη δίκαια διαχείριση και την αμεροληψία της διαδικασίας προμήθειας. Η πρόσκληση θα μπορούσε να επηρεάσει την κρίση του επαγγελματία και να οδηγήσει σε σύγκρουση συμφερόντων. Ωστόσο, ο επαγγελματίας θα μπορούσε να εκλογικεύσει την αποδοχή της πρόσκλησης σκεπτόμενος ότι δεν θα επηρεάσει τις επαγγελματικές του αποφάσεις ή ότι είναι απλώς μια απλή χειρονομία καλής θέλησης.

Επίλυση: Ο επαγγελματίας πρέπει να απορρίψει την πρόσκληση, εξηγώντας την ανάγκη διατήρησης της αμεροληψίας και τήρησης των δεοντολογικών προτύπων. Θα πρέπει, επίσης, να αναφέρει την προσφορά στον προϊστάμενό του ή στον σύμβουλο ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί) για να διασφαλιστεί η διαφάνεια. Εάν για τις προδιαγραφές πράγματι χρειάζονται στοιχεία, θα πρέπει να αναζητηθούν μέσω επίσημων καναλιών, όπως μια ανοιχτή διαβούλευση με τον τεχνικό κλάδο ή ένα αίτημα παροχής πληροφοριών (RFI), όπου όλοι οι πιθανοί προμηθευτές μπορούν να συνεισφέρουν εξίσου.

Στάδιο διαγωνιστικής διαδικασίας:

Περίπτωση: Κατά τη φάση αξιολόγησης ενός δημόσιου διαγωνισμού για ένα μεγάλο κατασκευαστικό έργο, μέλος της επιτροπής αξιολόγησης λαμβάνει στο γραφείο του ένα μπουκάλι κρασί υψηλής ποιότητας και ένα σετ στυλό πολυτελείας. Το πακέτο περιλαμβάνει ένα σημείωμα από μια από τις εταιρείες που έχουν υποβάλει προσφορά, που εύχεται στον αξιολογητή καλή επιτυχία και εκφράζει ελπίδες για μελλοντική συνεργασία. Η εταιρεία δεν ζητά ρητά καμία διευκόλυνση ή χάρη, αλλά η χρονική στιγμή προσφοράς του δώρου υποδηλώνει μια προσπάθεια να επηρεαστεί η αμεροληψία κατά τη λήψη της απόφασης από το μέλος της Επιτροπής.

Ηθικό Δίλημμα: Η λήψη τέτοιων δώρων θα μπορούσε να δημιουργήσει σύγκρουση συμφερόντων, επηρεάζοντας συνειδητά ή υποσυνείδητα την αμεροληψία του μέλους της Επιτροπής έναντι της προσφοράς της εν λόγω εταιρείας. Ακόμη και αν τα δώρα δεν επηρεάζουν άμεσα την αξιολόγηση, θα μπορούσε να δημιουργηθεί η αντίληψη της ευνοιοκρατίας ή της μεροληψίας, υπονομεύοντας την ακεραιότητα της διαδικασίας υποβολής προσφορών. Η απόρριψη των δώρων θα μπορούσε γενικά να θεωρηθεί υπερβολική, αλλά ακολουθεί τα δεοντολογικά πρότυπα και αποφεύγεται ο κίνδυνος υπονόμησης της διαδικασίας αξιολόγησης.

Λύση: Το μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν πρέπει να αποδέχεται τα δώρα και πρέπει να τα επιστρέψει στον αποστολέα με μια σημείωση που να εξηγεί ότι η αποδοχή δώρων κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού είναι αντίθετη με την πολιτική της αναθέτουσας αρχής. Το μέλος θα πρέπει επίσης να αναφέρει το περιστατικό αρμοδίως (ενδεχομένως με τη σχετική τεκμηρίωση) για να διασφαλίσει τη διαφάνεια και τη συμμόρφωση με τις δεοντολογικές κατευθυντήριες γραμμές.

Στάδιο μετά την ανάθεση της δημόσιας σύμβασης:

Περίπτωση: Μετά την ανάθεση σύμβασης για την προμήθεια ιατρικού εξοπλισμού σε ένα νοσοκομείο, ο υπεύθυνος πωλήσεων του αναδόχου προσεγγίζει τον επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων που είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της υλοποίησης της σύμβασης. Ο διευθυντής πωλήσεων αναφέρει ότι εάν όλα πάνε ομαλά με τη σύμβαση και δεν επιβληθούν κυρώσεις για μικρές καθυστερήσεις ή προβλήματα, ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων θα μπορούσε να περιμένει μια πρόσκληση σε ένα αποκλειστικό διεθνές συνέδριο ιατρικής τεχνολογίας, με όλα τα έξοδα καλυμμένα από την εταιρεία.

Ηθικό Δίλημμα: Η υπόσχεση μιας μελλοντικής πρόσκλησης, όπως ένα ταξίδι με όλα τα έξοδα πληρωμένα, θα μπορούσε να επηρεάσει το καθήκον του επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων να εφαρμόσει τους όρους της σύμβασης. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε έλλειψη υπευθυνότητας του προμηθευτή και ενδεχομένως σε κατώτερη ποιότητα της παρεχόμενης προμήθειας. Η αποδοχή της προσφοράς θα έθετε σε κίνδυνο την ακεραιότητα του επαγγελματία και θα δημιουργούσε σύγκρουση συμφερόντων. Ωστόσο, η άρνηση θα

μπορούσε να έχει αρνητικό αντίκτυπο στη σχέση του με τον προμηθευτή και να χάσει μια ευκαιρία για επαγγελματική εξέλιξη.

Επίλυση: Ο επαγγελματίας θα πρέπει να απορρίψει αμέσως την υπόσχεση μιας μελλοντικής πρόσκλησης και να ενημερώσει τον προμηθευτή ότι η αποδοχή τέτοιων προσφορών αντίκειται στις δεοντολογικές κατευθυντήριες οδηγίες και τη νομοθεσία των δημοσίων συμβάσεων. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αναφέρει τη συνομιλία στον προϊστάμενό του ή στον σύμβουλο ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί), ώστε να διασφαλίσει ότι τυχόν προσπάθειες επηρεασμού της διαχείρισης της σύμβασης αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται. Αυτή η ενέργεια διαφυλάσσει την ακεραιότητα της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων και διατηρεί την δημόσια εμπιστοσύνη.

3.2.7. Συγκρούσεις συμφερόντων

26. Πρέπει να αποφεύγεται κάθε κατάσταση όπου προσωπικά ή οικονομικά συμφέροντα ενός επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων θα μπορούσαν να συγκρούονται με τα επαγγελματικά του καθήκοντα. Κάθε πιθανή σύγκρουση συμφερόντων πρέπει να εντοπίζεται και να αναφέρεται στους προϊσταμένους πριν από την έναρξη της διαδικασίας υποβολής προσφορών ή αμέσως μόλις προκύψει σύγκρουση συμφερόντων κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε σταδίου της διαδικασίας ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης, διασφαλίζοντας ότι κανείς δεν συμμετέχει σε δραστηριότητες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την αμεροληψία των διαδικασιών.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

Οι συγκρούσεις συμφερόντων δεν αποτελούν διαφθορά καθαυτές, αλλά μπορούν να οδηγήσουν σε διαφθορά κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και να έχουν σοβαρές συνέπειες: αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, κακή κατανομή και σπατάλη δημοσίων πόρων ή απώλεια της εμπιστοσύνης του κοινού στους δημόσιους θεσμούς. Γενικά, κατά την αντιμετώπιση συγκρούσεων συμφερόντων πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

Σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει σε καταστάσεις κατά τις οποίες οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων πρέπει να λάβουν αποφάσεις στο πλαίσιο μιας διαδικασίας υποβολής προσφορών κατά την οποία θα μπορούσαν να επηρεαστούν τα ιδιωτικά ή οικονομικά τους συμφέροντα, τα οποία με τη σειρά τους επηρεάζουν ή θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αμερόληπτη και αντικειμενική λήψη αποφάσεων ή την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας. Η άσκηση επιρροής είναι ήδη εμφανής εδώ. Το αποφασιστικό ερώτημα είναι εάν ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων βρίσκεται σε μια κατάσταση κατά την οποία τα ιδιωτικά ή οικονομικά του συμφέροντα θα μπορούσαν να επηρεάσουν αδικαιολόγητα τις αποφάσεις του.

Ποια είναι τα προσωπικά ή ιδιωτικά συμφέροντα: Ως προσωπικό ή ιδιωτικό συμφέρον νοείται κάθε πλεονέκτημα για τον εργαζόμενο, τα μέλη της οικογένειας, τον (σύζυγο) σύντροφο, στενούς συγγενείς, φίλους και τα πρόσωπα ή οργανισμούς με τους οποίους υπάρχει ή υπήρξε επιχειρηματική ή/και πολιτική σχέση. Οι προσωπικές σχέσεις, οι οικογενειακές σχέσεις, τα επιχειρηματικά ενδιαφέροντα και οι εξωτερικές δραστηριότητες και θέσεις θεωρούνται οι συνηθέστερες αιτίες σύγκρουσης συμφερόντων.

Τι είναι οικονομικά συμφέροντα: οποιαδήποτε οικονομικά οφέλη ή συμφέροντα που μπορεί να έχει ένα άτομο, τα οποία θα μπορούσαν ενδεχομένως να επηρεάσουν τη λήψη αποφάσεων ή τις ενέργειές του με τρόπο που έρχεται σε σύγκρουση με τα επαγγελματικά του καθήκοντα ή ευθύνες. Αυτά τα συμφέροντα θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια κατάσταση όπου το προσωπικό όφελος έχει προτεραιότητα έναντι της αμερόληπτης, δίκαιης ή ηθικής συμπεριφοράς (π.χ. ιδιοκτησιακά μερίδια, εργασιακές σχέσεις κ.λπ.).

Ορισμός: Η σύγκρουση συμφερόντων περιλαμβάνει μια σύγκρουση μεταξύ του δημόσιου καθήκοντος και του ιδιωτικού συμφέροντος ενός δημόσιου λειτουργού, κατά την οποία το συμφέρον ιδιωτικής ιδιότητας του

υπαλλήλου θα μπορούσε να επηρεάσει αθέμιτα την εκτέλεση των επίσημων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του (ΟΟΣΑ, 2005: 13).

Συγκεκριμένα παραδείγματα για τα διάφορα στάδια της διαδικασίας δημοσίων συμβάσεων

Προ-διαγωνιστικό Στάδιο:

- **Παράδειγμα 1:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων είναι επιφορτισμένος με την σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών για ένα νέο έργο υγείας. Ο αδερφός του επαγγελματία είναι ιδιοκτήτης μιας εταιρείας που ειδικεύεται στον υγειονομικό εξοπλισμό και η οποία πιθανότατα θα υποβάλει προσφορά για το έργο. Σε αυτήν την περίπτωση, ο επαγγελματίας πρέπει να γνωστοποιήσει αυτήν την πιθανή σύγκρουση συμφερόντων στον προϊστάμενό του/της και να απέχει από τη διαδικασία σύνταξης προδιαγραφών μέχρι να τοποθετηθεί η αναθέτουσα αρχή (βλ. και αρ.24 παρ. 5-7 του ν. 4412/2016) για να διασφαλίσει την αμεροληψία.
- **Παράδειγμα 2:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων συμμετέχει στην κατάρτιση του προϋπολογισμού για ένα επερχόμενο έργο προμηθειών. Η σύζυγός του/της είναι επίσης μέτοχος σε εταιρεία που σχεδιάζει να υποβάλει προσφορά για τη σύμβαση. Για να αποφευχθεί η σύγκρουση συμφερόντων, ο επαγγελματίας πρέπει να δηλώσει το οικονομικό του συμφέρον (του/της συζύγου) στους προϊσταμένους και να απέχει από την προετοιμασία του προϋπολογισμού και των απαιτήσεων του έργου . μέχρι να τοποθετηθεί η αναθέτουσα αρχή (βλ. και αρ.24 παρ. 5-7 του ν. 4412/2016).
- **Παράδειγμα 3:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων συμμετέχει στην επιτροπή αξιολόγησης για μια σύμβαση παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών. Πρώην συνάδελφος του επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων (από προηγούμενη εργασία) είναι ιδιοκτήτης μιας από τις εταιρείες συμβούλων που ενδιαφέρονται να υποβάλουν προσφορά. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αποκαλύψει αυτή την προσωπική σχέση και να αντικατασταθεί στην επιτροπή επιλογής για να αποφευχθεί οποιαδήποτε ευνοιοκρατία ή μεροληψία.

Στάδιο Διαγωνιστικής Διαδικασίας:

- **Παράδειγμα 1:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων λαμβάνει μια προσφορά από μια εταιρεία στην οποία έχει εργαστεί στο παρελθόν. Για να αποφευχθεί μια σύγκρουση συμφερόντων, ο επαγγελματίας θα πρέπει να αποκαλύψει αυτή την προηγούμενη σχέση και να απέχει από την αξιολόγηση των προσφορών για αυτόν τον διαγωνισμό μέχρι να τοποθετηθεί η αναθέτουσα αρχή (βλ. και αρ.24 παρ. 5-7 του ν. 4412/2016). Ένας άλλος επαγγελματίας ή μέλος της επιτροπής θα πρέπει να συμμετάσχει στην αξιολόγηση για να διασφαλιστεί η αρχή της δίκαιης μεταχείρισης των προσφερόντων.
- **Παράδειγμα 2:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση των προσφορών για μια κρατική σύμβαση τεχνολογιών πληροφορικής (ΤΠ). Ο στενός φίλος του επαγγελματία είναι βασικό στέλεχος σε μια από τις εταιρείες που έχουν υποβάλει προσφορές. Για να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων, ο επαγγελματίας πρέπει να αποκαλύψει αυτή τη σχέση και να αποσυρθεί από τη διαδικασία αξιολόγησης. Ο επαγγελματίας δεν πρέπει να συμμετέχει σε συζητήσεις ή αποφάσεις που σχετίζονται με τον διαγωνισμό μέχρι να τοποθετηθεί η αναθέτουσα αρχή (βλ. και αρ.24 παρ. 5-7 του ν. 4412/2016)..
- **Παράδειγμα 3:** Σε έναν επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων προσφέρεται μια προσωδοφόρα προσφορά εργασίας από μια από τις εταιρείες που έχουν υποβάλει προσφορά για μια σύμβαση, ενώ ο διαγωνισμός δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, ο επαγγελματίας πρέπει να αναφέρει αυτήν την προσφορά στον προϊστάμενό του και να απέχει από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης μέχρι να τοποθετηθεί η αναθέτουσα αρχή (βλ. και αρ.24 παρ. 5-7 του ν. 4412/2016).. Η αποδοχή της προσφοράς εργασίας θα πρέπει να εξαρτάται από την περίοδο αναστολής (αναμονής) (cooling-off period), εφόσον αυτή έχει θεσπιστεί με σχετική νομοθεσία ή θα πρέπει να απορριφθεί για τη διατήρηση της ακεραιότητας.

Στάδιο μετά την ανάθεση της δημόσιας σύμβασης:

- **Παράδειγμα 1:** Ένας επαγγελματίας που απασχολείται στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων που επιβλέπει ένα κατασκευαστικό έργο που ανατέθηκε σε μια συγκεκριμένη εταιρεία ανακαλύπτει ότι θα κληρονομήσει μετοχές αυτής της εταιρείας από συγγενή. Για να αποφευχθεί μια σύγκρουση συμφερόντων, ο επαγγελματίας θα πρέπει να αποκαλύψει αυτήν τη μεταβολή των οικονομικών συμφερόντων του και να απέχει από τη συμμετοχή στη διαχείριση ή την επίβλεψη του έργου.
- **Παράδειγμα 2:** Μετά την ανάθεση μιας σύμβασης, η/ο σύζυγος ενός επαγγελματία των δημοσίων συμβάσεων ξεκινά διαπραγματεύσεις για μία θέση συμβούλου με την εταιρεία του αναδόχου. Αυτή η κατάσταση θα μπορούσε να επηρεάσει τις αποφάσεις του/της επαγγελματία σχετικά με τροποποιήσεις ή εκτέλεση της σύμβασης. Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αποκαλύψει τις διαπραγματεύσεις του/της συζύγου, να απέχει από το χειρισμό θεμάτων που σχετίζονται με τη σύμβαση ή να δρομολογήσει την παύση των διαπραγματεύσεων ή να περιμένει έως ότου παρέλθει η περίοδος αναστολής/αναμονής (cooling-off period)(εφόσον έχει θεσπιστεί από τη σχετική νομοθεσία και σύμφωνα με αυτήν) πριν η/ο σύζυγός του/της να μπορεί να συμμετάσχει σε οποιεσδήποτε συζητήσεις για την θέση εργασίας.
- **Παράδειγμα 3:** Κατά το στάδιο μετά την ανάθεση της δημόσιας σύμβασης, ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων είναι υπεύθυνος για την έγκριση των πληρωμών προς την συμβαλλόμενη εταιρεία. Η/ο σύζυγος του επαγγελματία λαμβάνει μια προσφορά εργασίας από τον εργολάβο που συμμετέχει στο έργο. Για να αποφευχθεί οποιαδήποτε εμφάνιση ευνοιοκρατίας ή αθέμιτης επιρροής, ο επαγγελματίας θα πρέπει να αποκαλύψει αυτήν την πιθανή σύγκρουση συμφερόντων και να αποσυρθεί από τις αρμοδιότητες της έγκρισης που σχετίζονται με την πληρωμή της σύμβασης.

Ηθικό Δίλημμα

Προ-διαγωνιστικό Στάδιο: Ευνοιοκρατία στην ανάπτυξη τεχνικών προδιαγραφών

- Περίπτωση:** Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων αναλαμβάνει να καταρτίσει τις τεχνικές προδιαγραφές για ένα νέο σύστημα ΤΠ για λογαριασμό μιας δημόσιας αρχής. Ο προμηθευτής ΤΠ, στον οποίο τυγχάνει να κάνει την πρακτική της άσκηση ή κόρη του επαγγελματία, διαθέτει προηγούμενο ιστορικό συνεργασιών και προσεγγίζει ανεπίσημα τον επαγγελματία, προσφερόμενος να του παράσχει «δωρεάν» συμβουλές για την κατάρτιση/διαμόρφωση των προδιαγραφών. Ο προμηθευτής προτείνει την ενσωμάτωση ορισμένων λειτουργιών και απαιτήσεων, τις οποίες μόνο τα προϊόντα του μπορούν να εκπληρώσουν, με το πρόσχημα ότι με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η επιλογή του καταλληλότερου συστήματος για τον φορέα.
- **Ηθικό δίλημμα:** Ο επαγγελματίας πρέπει να αποφασίσει εάν θα αποδεχτεί την προσφορά δωρεάν συμβουλών από τον πωλητή, καθώς αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε σύγκρουση συμφερόντων ή ευνοιοκρατία. Η αποδοχή της προσφοράς θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την αρχή της δίκαιης μεταχείρισης και τον ανταγωνισμό κατά τη διαγωνιστική διαδικασία, καθώς οι προδιαγραφές θα είναι προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένο υποψήφιο ανάδοχο, αποκλείοντας άλλους πιθανούς ανταγωνιστές. Η απόρριψη της παροχής συμβουλών θα μπορούσε να σημαίνει ότι δεν λαμβάνεται υπόψη πολύτιμη τεχνική συμβολή που θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης.
 - **Λύση:** Ο επαγγελματίας θα πρέπει να τηρεί τις δεοντολογικές οδηγίες αναπτύσσοντας προδιαγραφές που είναι ουδέτερες και δεν ευνοούν κανέναν συγκεκριμένο προμηθευτή. Εάν όντως απαιτείται τεχνική συμβουλή, θα πρέπει να ζητηθεί από ανεξάρτητους συμβούλους ή μέσω μιας ανοιχτής, διαφανούς διαδικασίας όπου πολλοί προμηθευτές μπορούν να παρέχουν πληροφορίες υπό τους ίδιους όρους.

Στάδιο Διαγωνισμού: Άσκηση πίεσης, ώστε να επηρεαστεί η αξιολόγηση μιας προσφοράς

- **Περίπτωση:** Στο στάδιο της αξιολόγησης της προσφοράς για μια σύμβαση κατασκευής, ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων προσεγγίζεται από ανώτερο κυβερνητικό αξιωματούχο, ο

οποίος προτείνει να προτιμηθεί ένας συγκεκριμένος υποψήφιος ανάδοχος, γνωστός για τις πολιτικές του δωρεές. Ο αξιωματούχος υπαινίσσεται διακριτικά ότι θα ήταν ωφέλιμο για την καριέρα του επαγγελματία εάν θα μπορούσε να βρει έναν τρόπο να επηρεάσει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης υπέρ αυτού του υποψήφιου αναδόχου.

- **Ηθικό δίλημμα:** Ο επαγγελματίας διχάζεται μεταξύ της υποχρέωσης να τηρούνται οι αρχές της δίκαιης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της ακεραιότητας στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων και της ενδεχόμενης εξέλιξής του αν συμμορφωθεί με το αίτημα του ανώτερου αξιωματούχου. Η συμμόρφωση με το αίτημα θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανάθεση χωρίς την τήρηση της αρχής της δίκαιης μεταχείρισης και δυνητικά σε υποβαθμισμένο παραδοτέο και δημόσια αντίδραση. Η άρνηση συγκατάθεσης θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την επαγγελματική ανέλιξη του επαγγελματία ή να οδηγήσει σε επαγγελματικά αντίποινα.
- **Λύση:** Ο επαγγελματίας θα πρέπει να τεκμηριώσει την αλληλεπίδραση και να την αναφέρει στον Σύμβουλο Ακεραιότητας (εάν έχει τοποθετηθεί) ή στους προϊστάμενους του εντός της υπηρεσίας του. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία αξιολόγησης παραμένει δίκαιη και διαφανής, τηρώντας αυστηρά τα προβλεπόμενα κριτήρια και διαδικασίες αξιολόγησης. Η τήρηση των ηθικών προτύπων είναι ζωτικής σημασίας, ακόμη κι αν έχει προσωπικό κόστος.

Στάδιο μετά την ανάθεση: Συγκρούσεις συμφερόντων στη διαχείριση συμβάσεων

- **Περίπτωση:** Ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της υλοποίησης μιας μεγάλης κρατικής σύμβασης για την κατασκευή ενός νέου δημόσιου νοσοκομείου. Κατά τη φάση μετά την ανάθεση, ο/η σύζυγός του επενδύει ένα σημαντικό ποσό σε μετοχές ενός υπερπολλάβου που παρέχει υλικά στον ανάδοχο του έργου.
- **Ηθικό δίλημμα:** Αυτό δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων επειδή ο επαγγελματίας μπορεί να έχει ένα προσωπικό κίνητρο να ευνοήσει την απόδοση του αναδόχου ή να λάβει αποφάσεις που ωφελούν την εταιρεία αυτή, όπως η έγκριση τροποποιήσεων της σύμβασης, η πιστοποίηση ορόσημων ή η επιείκεια σε θέματα απόδοσης, ακόμη και αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει όλες τις υποχρεώσεις που απαιτούνται από την αρχική σύμβαση. Συνεπώς, ο επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων βρίσκεται σε ένα ηθικό δίλημμα εάν θα αποκαλύψει αυτή τη νέα κατάσταση ή όχι.
- **Λύση:** Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αποκαλύψει αμέσως τη σχέση και να απαλλαγεί από οποιαδήποτε ανάμειξη στην επίβλεψη ή τη διαχείριση της σύμβασης για να διασφαλιστεί ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται αντικειμενικά, χωρίς προσωπική μεροληψία ή επιρροή. Επιπλέον, θα πρέπει να ορισθεί ένας διαφορετικός επαγγελματίας για την επίβλεψη της σύμβασης.

27. Άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή: Οι επαγγελματίες δημοσίων συμβάσεων μπορούν κατ' εξαίρεση να ασκούν ιδιωτικό έργο με αμοιβή, εφόσον εγκριθεί από τον προϊστάμενο του αντίστοιχου δημόσιου φορέα μετά από θετική γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου του φορέα και σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Η άσκηση ιδιωτικού έργου επιτρέπεται μόνο εάν δεν εμποδίζει ή επηρεάζει την άσκηση των καθηκόντων τους.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

Σύμφωνα με το άρθρ. 31 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π. (Ν. 3528/2007/Α'26), η άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή επιτρέπεται, μόνο, μετά από λήψη σχετικής άδειας, εφόσον δεν επηρεάζει αρνητικά την απόδοση, τον επαγγελματισμό, την αμεροληψία και την αντικειμενικότητα της θέσης του επαγγελματία δημοσίων συμβάσεων, δεν θέτει σε κίνδυνο την αξιοπιστία και τον επαγγελματισμό του εκάστοτε δημόσιου φορέα ή δεν δημιουργεί καμία σύγκρουση συμφερόντων. Υπό ορισμένες συνθήκες, μπορεί ακόμη και να είναι χρήσιμο και πρόσφορο, για παράδειγμα μια δεύτερη θέση εργασίας σε έναν επιστημονικό τομέα που σχετίζεται με τις συμβάσεις. Ωστόσο, η άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή δίνεται πάντα σύμφωνα με το προβλεπόμενο στον ν.3528/2007 (Α'26).

Ηθικό δίλημμα

Ένας επαγγελματίας δημοσίων συμβάσεων είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση και τη διαχείριση συμβάσεων που αφορούν σε υπηρεσίες πληροφορικής. Στον ιδιωτικό του χρόνο, του/της προσφέρθηκε να αναλάβει δευτερεύουσα εργασία ως σύμβουλος μερικής απασχόλησης σε μια μικρή εταιρεία πληροφορικής. Αν και αυτή η εταιρεία πληροφορικής δεν συνεργάζεται επί του παρόντος με τον δημόσιο φορέα στον οποίο εργάζεται ο επαγγελματίας, η εταιρεία συμμετέχει συχνά σε δημόσιους διαγωνισμούς και θα μπορούσε ενδεχομένως να υποβάλει προσφορές σε μελλοντικές συμβάσεις αρμοδιότητας του τμήματος, στο οποίο ανήκει ο συγκεκριμένος υπάλληλος.

Ο επαγγελματίας βρίσκεται σε κατάσταση ηθικού διλήμματος σχετικά με το αν η εργασία στην εταιρεία πληροφορικής δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων ή τουλάχιστον μπορεί να αποτελέσει στο μέλλον περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων. Εάν η εταιρεία υποβάλει προσφορά σε μια προκήρυξη του δημόσιου φορέα, στον οποίο εργάζεται ο επαγγελματίας, μπορεί να αισθανθεί ή να βιώσει πραγματική πίεση για να την ευνοήσει, καθώς επίσης η αμεροληψία του/της υπαλλήλου θα μπορούσε να τεθεί υπό αμφισβήτηση από άλλους. Ακόμα κι αν δεν εμπλέκεται στη συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία.

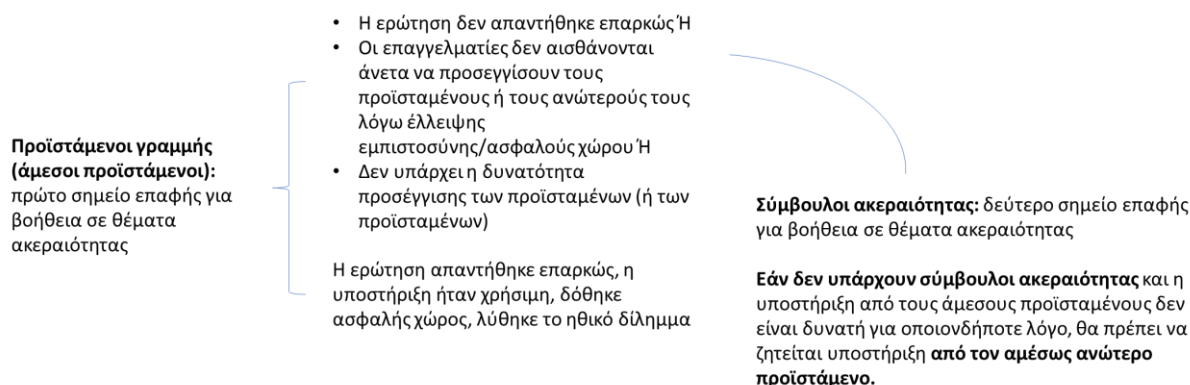
Ο επαγγελματίας θα πρέπει να αναφέρει αμέσως την προσφορά που έχει δεχτεί για απασχόληση στον προϊστάμενό του ή/και να ζητήσει άδεια προκειμένου να ασκήσει ιδιωτικό έργο, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο σχετικό νομοθετικό πλαίσιο. Ωστόσο, όσο αυτή η διαδικασία είναι σε εξέλιξη, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση ο υπάλληλος να συμμετάσχει σε οποιαδήποτε διαδικασία διαγωνισμού, στην οποία εμπλέκεται η εταιρεία πληροφορικής. Η άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή συνήθως εγκρίνεται για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, μετά την παρέλευση του οποίου θα πρέπει να ξεκινήσει νέα διαδικασία έγκρισης άδειας.

4 Υποστήριξη σε θέματα ακεραιότητας

Λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης και των απαιτήσεων ακεραιότητας, της δυσκολίας εντοπισμού της διαφθοράς και των ασυμμετριών πληροφόρησης, γίνονται λάθη από τους επαγγελματίες στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και μπορεί να προκύψουν καταστάσεις στις οποίες δεν είναι σαφές ποια συμπεριφορά είναι η ορθή/κατάλληλη. Μερικές φορές δεν υπάρχει σωστή ή λανθασμένη συμπεριφορά, αλλά μόνο στάθμιση των συνεπειών. Παρακάτω παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα σημεία στα οποία θα πρέπει να απευθύνονται οι επαγγελματίες σε περίπτωση ασάφειας:

- **Επικοινωνία με τον προϊστάμενο.** Για πρακτικούς λόγους και σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, οι επαγγελματίες θα πρέπει πρώτα να απευθύνονται στον αντίστοιχο προϊστάμενο (ή στον ανώτερο του/της) για οποιαδήποτε βοήθεια σε θέματα ακεραιότητας.
- **Σύμβουλοι Ακεραιότητας:** Εάν για πολλούς λόγους υπάρχει η αντίληψη ότι η αναφορά δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά εσωτερικά στον οργανισμό, οι επαγγελματίες μπορούν να επικοινωνήσουν με τον αντίστοιχο Σύμβουλο Ακεραιότητας, εάν έχει τοποθετηθεί (εάν δεν έχει τοποθετηθεί Σύμβουλος Ακεραιότητας μπορεί επίσης να ζητηθεί υποστήριξη από το αρμόδιο γραφείο της αντίστοιχης εποπτικής αρχής).

Εικόνα 4.1. Απαντήσεις σε ερωτήματα ακεραιότητας

Πηγή: Συγγραφείς

5 Κανάλια αναφοράς

Σε περίπτωση που οι επαγγελματίες στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων ανακαλύψουν παραβίαση του Κώδικα, μπορούν να την αναφέρουν μέσω εσωτερικών και εξωτερικών διαύλων αναφοράς, με εμπιστευτικές, επώνυμες και ανώνυμες αναφορές:

Εσωτερικοί Δίαυλοι Αναφορών:

- Διευθυντές ή/και προϊστάμενοι: σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, οι επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων μπορούν να απευθύνονται στους διευθυντές ή/και στους άμεσα προϊσταμένους τους σε περίπτωση που έχουν παρατηρήσει παραβίαση του παρόντα Κώδικα. Η αναφορά των παραβιάσεων θα πρέπει να γίνεται με εμπιστευτικό τρόπο.
- Σύμβουλοι Ακεραιότητας ή/και υπεύθυνοι παραλαβής και παρακολούθησης αναφορών (ΥΠΠΑ) εντός της αναθέτουσας αρχής (αν έχουν ορισθεί/τοποθετηθεί):

Οι Σύμβουλοι Ακεραιότητας παραλαμβάνουν και διαχειρίζονται αναφορές υπαλλήλων για περιστατικά παραβίασης ακεραιότητας ή διαφθοράς και ασκούν διαμεσολάβηση, προκειμένου να επιληφθούν τα όργανα του φορέα ή εξωτερικοί φορείς που είναι αρμόδιοι για τη διερεύνησή τους. Οι Σύμβουλοι Ακεραιότητας υποχρεούνται να σέβονται και να τηρούν τους κανόνες εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για θέματα για τα οποία έλαβαν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Πρέπει, επίσης, να εξασφαλίσουν έναν αξιόπιστο, ασφαλή χώρο για τους επαγγελματίες που χρησιμοποιούν αυτόν τον δίαυλο. Οι ΥΠΠΑ ορίζονται σε όλους τους φορείς του δημόσιου τομέα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαχείριση των αναφορών. Είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση του κατάλληλου χειρισμού των εσωτερικών αναφορών σε δημόσιους φορείς (παραλαβή και διαχείριση των αναφορών, διασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της προστασίας, διαχείριση της υπόθεσης, επικοινωνία για την παρακολούθηση, τήρηση αρχείων).

Εξωτερικοί Δίαυλοι Αναφορών:

- Προς τις αρμόδιες αρχές: Οι επαγγελματίες έχουν, επίσης, τη δυνατότητα να υποβάλουν αναφορές σχετικές με παραβιάσεις της ακεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων των παραβιάσεων του παρόντα Κώδικα, στις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου στην Ελλάδα, δηλαδή όποτε ένας επαγγελματίας θεωρεί ότι μια παραβίαση του Κώδικα φθάνει σε επίπεδο παραβατικής συμπεριφοράς μπορεί να προβαίνει σε αναφορά στην :
 - ο Ελληνική Αστυνομία: αυτοπροσώπως, τηλεφωνικά, ταχυδρομικά.
 - ο Εισαγγελία: εισαγγελικές υπηρεσίες εντός του τοπικού Πρωτοδικείου σε κάθε μεγάλη πόλη της Ελλάδας. Πρωτοδικείο Αθηνών (+30 210 882 7645); Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης (+30 231 055 1500).
 Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις:
- **Εθνική Αρχή Διαφάνειας:** οι αναφορές μπορούν να υποβάλλονται εμπιστευτικά και, επίσης, επώνυμα και ανώνυμα μέσω της γενικής διαδικτυακής πλατφόρμας της ΕΑΔ (<https://aead.gr/submit-complaint>), και ειδικά για αναφορές whistleblowing στην ΕΑΔ ως εξωτερικού δίαυλου αναφορών μέσω της πλατφόρμας (<https://extwhistle.aead.gr>)
- Ή με:
 - ο E-mail: στο: external.whistle@aead.gr.

- Με Κλειστό φάκελο: με την ένδειξη «Εξωτερικός Δίαυλος Αναφορών» ή «Εξωτερική αναφορά Whistleblowing νόμος 4990/2022» αυτοπροσώπως ή ταχυδρομικώς στα κεντρικά γραφεία της ΕΑΔ (Λένορμαν & Αμφιαράου 195, 10442, Αθήνα).
- Προσωπική συνάντηση με αρμόδιο Επιθεωρητή-Ελεγκτή κατόπιν αιτήματος στο external.whistle@aead.gr.
- Τηλεφωνικώς στην τηλεφωνική γραμμή 2132129900 (Δευτέρα - Παρασκευή 09:00 έως 14:00). Σε αυτήν την περίπτωση, η αναφορά καταγράφεται, Τηλ. 2132129900 (Δευτέρα - Παρασκευή από τις 09:00 έως τις 14:00).
- ΕΑΔΗΣΥ: έχει δημιουργήσει μια ασφαλή και ανώνυμη πλατφόρμα καταγγελίας (μόνο στα ελληνικά): [HSPPA - Πλατφόρμα Whistleblowing στις Δημόσιες Προμήθειες](#)
- Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) εάν εμπλέκονται ευρωπαϊκά κονδύλια: [Αναφορά απάτης - Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).
- Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού: [ΕΠΑΝΤ](#)

6 Κυρώσεις

Οι κυρώσεις μπορεί να είναι διοικητικές/πειθαρχικές και ποινικές.

Επιπλέον υπάρχουν περισσότερα από τριάντα διαφορετικά αδικήματα στο πλαίσιο του καθεστώτος διοικητικών/πειθαρχικών κυρώσεων. Για κάθε παράπτωμα, υπάρχει μια σειρά από πειθαρχικές κυρώσεις που μπορούν να επιβληθούν. Σε ποια κατηγορία εμπίπτει ένα συγκεκριμένο παράπτωμα / παραβίαση του Κώδικα, αξιολογείται από τους προϊσταμένους μαζί με την εκάστοτε πειθαρχική αρχή (ή πειθαρχικά συμβούλια) και τιμωρούνται σύμφωνα με την πειθαρχική νομοθεσία.

Παραδείγματα

Ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων παραλείπει μερικές φορές να τεκμηριώσει πλήρως το σκεπτικό για την επιλογή ενός συγκεκριμένου προμηθευτή ή αποτυγχάνει να διατηρήσει πλήρες αρχείο της διαδικασίας αξιολόγησης κατά τη διάρκεια ενός διαγωνισμού. Ενώ η επιλογή του αναδόχου μπορεί να είχε γίνει σωστά, η έλλειψη κατάλληλης τεκμηρίωσης παραβιάζει τον παρόντα Κώδικα (Κανόνας 17 και Αρχή της λογοδοσίας και της διαφάνειας) και θα μπορούσε να επιφέρει μια (μάλλον ήπια) πειθαρχική κύρωση.

Ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων δέχεται πολλά μικρά δώρα, όπως προσκλήσεις σε εκδηλώσεις (γεύματα ή προσκλήσεις σε συνέδρια) ή αντικείμενα μικρής ονομαστικής αξίας (στυλό, ημερολόγια) από έναν προμηθευτή που συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Αν και αυτά τα δώρα μπορεί να είναι χαμηλής αξίας, ώστε να μην επηρεάζουν την αμεροληψία του επαγγελματία κατά την άσκηση των καθηκόντων του, ο επαγγελματίας πρέπει να τα δηλώνει, όπως απαιτείται από τον Κώδικα (βλ. κανόνα 23).

Κάθε φορά που μια συγκεκριμένη παράβαση καθήκοντος / παραβίαση του παρόντος Κώδικα συνιστά ποινικό αδίκημα, εφαρμόζονται οι αντίστοιχες ποινικές κυρώσεις. Το κατά πόσον μια υπόθεση φτάνει στο επίπεδο των ποινικών κυρώσεων πρέπει να αποφασίζεται από τα αρμόδια όργανα και τους φορείς που λαμβάνουν αναφορές για παραβιάσεις (είναι, επίσης, δυνατή η παράλληλη, δηλαδή πειθαρχική και ποινική, διαδικασία).

Παραδείγματα

Ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων λαμβάνει χρήματα ή άλλα σημαντικά προσωπικά οφέλη (π.χ. ένα ταξίδι πολυτελείας ή ακριβά δώρα) από έναν ανάδοχο με αντάλλαγμα να προτείνει την ανάθεση μιας σύμβασης ή την ευνοϊκή μεταχείριση κατά τη διαδικασία αξιολόγησης (σε περίπτωση που είναι μέλος σε επιτροπή αξιολόγησης). Αυτό συνιστά ξεκάθαρη περίπτωση δωροδοκίας και πειθαρχικό παράπτωμα.

Ένας επαγγελματίας των δημοσίων συμβάσεων συμφωνεί με μια ομάδα υποψήφιων αναδόχων για να χειραγωγήσει τη διαδικασία υποβολής προσφορών, εξασφαλίζοντας ότι μια προκαθορισμένη εταιρεία θα αναλάβει τη σύμβαση μέσω πρακτικών, όπως ο καθορισμός τιμών, η κατάργηση των προσφορών ή οι εκ περιτροπής προσφορές. Αυτό υπονομεύει τον ανταγωνισμό και παραβιάζει τους νόμους περί δημοσίων συμβάσεων.

Αναφορές

- Abdou, A. et al. (2022), *Assessing Vulnerabilities to Corruption in Public Procurement and Their Price Impact*, IMF Working Papers, <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2022/05/20/Assessing-Vulnerabilities-to-Corruption-in-Public-Procurement-and-Their-Price-Impact-518197> (accessed on 20 August 2024). [3]
- APSC (2020), *About us*, Canberra, <https://www.apsc.gov.au/about-us> (accessed on 28 October 2024). [14]
- Australian Government (2024), *Public Service Act 1999, latest version of 27 August 2024*, <https://www.legislation.gov.au/C2004A00538/latest/text> (accessed on 28 October 2024). [15]
- EC (2023), *2023 Country Report – Greece*, Brussels, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/252045c4-ed8d-4891-a710-03352bee65b6_en?filename=ip232_en.pdf (accessed on 20 August 2024). [11]
- EU (2022), *Special Barometer 523 – Corruption*, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658> (accessed on 20 August 2024). [6]
- HATVP (2024), *An independent administrative authority*, <https://www.hatvp.fr/en/high-authority/institution/list/#an-independent-administrative-authority> (accessed on 28 October 2024). [13]
- Implementation Review Group (2021), *Executive Summary – UNCAC Review Country Report Greece*, https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/14-18June2021/CAC-COSP-IRG-II-2-1-ADD.26/V2101783_E.pdf (accessed on 13 October 2024). [8]
- Ministry of Interior; National Transparency Authority (2022), *Code of ethics and professional conduct of public sector employees*. [10]
- OECD (2023), *Greece: Assessment of the public procurement system*, https://www.mapsinitiative.org/assessments/Assessment_report_Greece_volume_I.pdf (accessed on 24 August 2024). [9]
- OECD (2021), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention – Phase 4 Report: Greece*, OECD Working Group on Bribery, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2022/03/implementing-the-oecd-anti-bribery-convention-phase-4-report-greece_5ccfdb13/a9ef1bf9-en.pdf (accessed on 20 August 2024). [4]
- OECD (2017), *Recommendation of the Council on Public Integrity*. [5]
- OECD (forthcoming), *Adapting the Greek risk management framework to public procurement*. [2]
- Pieth, M. and T. Soreide (eds.) (2023), *Public Procurement*. [1]
- Transparency International (2023), *Corruption Perceptions Index 2023*, <https://www.transparency.org/en/cpi/2023> (accessed on 20 August 2024). [12]
- World Bank (2022), *Interactive Data Access*, <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access> (accessed on 20 August 2024). [7]

- ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ © OECD 2025

Παράρτημα Α. Γλωσσάρι

Λογοδοσία: Η υποχρέωση των ατόμων ή των οργανισμών να αναφέρουν, να εξηγούν και να λογοδοτούν για τις ενέργειές τους, ιδιαίτερα όσον αφορά τη διαχείριση και τη χρήση των δημόσιων πόρων. Στις δημόσιες συμβάσεις, η λογοδοσία διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις και οι ενέργειες είναι διαφανείς και μπορούν να ελεγχθούν.

Κριτήρια επιλογής/ανάθεσης: Τα κριτήρια που ορίζονται από μια αναθέτουσα αρχή για την αξιολόγηση και την επιλογή της πλέον κατάλληλης προσφοράς ή πρότασης κατά τη διαδικασία της προμήθειας. Τα κριτήρια ανάθεσης συχνά περιλαμβάνουν παραμέτρους, όπως το κόστος, η ποιότητα, ο χρόνος παράδοσης και οι τεχνικές δυνατότητες.

Προσφορά: Επίσημη πρόταση που γίνεται από εργολάβο, πωλητή ή προμηθευτή για την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε καθορισμένη τιμή. Οι προσφορές υποβάλλονται κατόπιν πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή διαγωνισμού.

Χειραγώγηση Προσφορών: Μια μορφή συμπαίγνιας, όπου τα ανταγωνιστικά μέρη συμφωνούν εκ των προτέρων ποιος θα κερδίσει έναν διαγωνισμό, υπονομεύοντας την ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών. Αυτή η πρακτική είναι παράνομη και θεωρείται μια μορφή διαφθοράς.

Bid Collusion (Συμπαίγνια Οικονομικών Φορέων): Όταν πολλοί οικονομικοί φορείς συνεννοούνται για να χειραγωγήσουν τη διαδικασία υποβολής προσφορών, συχνά συμφωνώντας για τις τιμές προσφοράς ή ποιος φορέας α κερδίσει τον διαγωνισμό. Αυτό υπονομεύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό και οδηγεί σε διογκωμένες τιμές ή κατώτερη ποιότητα.

Αναθέτουσα Αρχή: Κυβερνητικός φορέας ή δημόσιος οργανισμός υπεύθυνος για την έναρξη και τη διεξαγωγή διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων. Ενεργεί ως αγοραστής αγαθών, υπηρεσιών ή έργων από ιδιώτες προμηθευτές.

Διαφθορά: Η κατάχρηση της ανατεθείσας εξουσίας για ιδιωτικό όφελος (Ορισμός της Διεθνούς Διαφάνειας). Στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, η διαφθορά μπορεί να περιλαμβάνει δωροδοκία, απάτη ή υπεξαίρεση, οδηγώντας σε αθέμιτα πλεονεκτήματα, σπατάλη δημοσίων πόρων και σε διακύβευση της ακεραιότητας.

Σύγκρουση συμφερόντων: Κατάσταση κατά την οποία τα προσωπικά συμφέροντα ενός ατόμου θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τις επαγγελματικές του αποφάσεις ή ενέργειες. Στις δημόσιες συμβάσεις, οι συγκρούσεις συμφερόντων μπορεί να οδηγήσουν σε ευνοιοκρατία ή μεροληπτική λήψη αποφάσεων.

Υπεξαίρεση: Η κλοπή ή η κατάχρηση κεφαλαίων ή περιουσίας που έχει ανατεθεί στη φροντίδα κάποιου. Στον δημόσιο τομέα, η υπεξαίρεση συχνά περιλαμβάνει τη εκμετάλλευση δημόσιων πόρων για προσωπική χρήση.

Ηθικό Δίλημμα: Μια κατάσταση, στην οποία ένα άτομο αντιμετωπίζει αντικρουόμενες ηθικές επιλογές και πρέπει να αποφασίσει μεταξύ ενεργειών που μπορεί να είναι ηθικά αμφισβητήσιμες ή ενάντια στα προσωπικά ή ηθικά πρότυπα του φορέα.

Απάτη: Εξαπάτηση που αποσκοπεί σε οικονομικό ή προσωπικό όφελος. Στις δημόσιες συμβάσεις, η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει παραποίηση εγγράφων, υποβολή πλαστών τιμολογίων ή χειραγώγηση αξιολογήσεων προσφορών για να ευνοηθεί ένα συγκεκριμένος φορέας.

Χρηματισμός: Μια μορφή δωροδοκίας κατά την οποία ένα άτομο που εμπλέκεται στη διαδικασία προμήθειας λαμβάνει μέρος της αξίας της σύμβασης ως πληρωμή για την ανάθεση σύμβασης σε συγκεκριμένο προμηθευτή ή εργολάβο.

Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση: Μια μέθοδος σύναψης συμβάσεων, όπου η αναθέτουσα αρχή αναθέτει απευθείας σε έναν προμηθευτή, χωρίς ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών μετά από διαπραγμάτευση με έναν ή περισσότερους προμηθευτές. Αυτή η προσέγγιση χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης, μοναδικής τεχνογνωσίας ή όταν είναι διαθέσιμη μόνο μία πηγή προμήθειας ή όταν δεν λαμβάνονται κατάλληλες προσφορές σε ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες.

Νεποτισμός: Ευνοιοκρατία που χορηγείται σε συγγενείς ή στενούς συνεργάτες, ιδιαίτερα στην ανάθεση συμβάσεων ή θέσεων εργασίας, ανεξαρτήτως προσόντων ή αξιών.

Ανοιχτή διαδικασία: Μια μέθοδος προμήθειας, όπου οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος προμηθευτής μπορεί να υποβάλει προσφορά. Η ανοιχτή διαδικασία προάγει τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό παρέχοντας ίσες ευκαιρίες συμμετοχής.

Δημόσιες Συμβάσεις: Οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και μπορούν να έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών.

Κύκλος προμηθειών: Η αλληλουχία των σταδίων για την απόκτηση αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, συνήθως περιλαμβάνει τις φάσεις προ-διαγωνισμού, υποβολής προσφορών και τα επακόλουθα στάδια μετά την υποβολή τους. Ο συγκεκριμένος κύκλος διασφαλίζει ότι οι προμήθειες διεξάγονται αποτελεσματικά και με διαφάνεια.

Στάδιο Εκτέλεσης / Ανάθεση: Το στάδιο του κύκλου δημοσίων συμβάσεων μετά την επιλογή προμηθευτή. Περιλαμβάνει τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της σύμβασης για να διασφαλιστεί ότι πληρούνται οι όροι της σύμβασης.

Στάδιο προ-διαγωνισμού/προετοιμασίας: Το αρχικό στάδιο του κύκλου δημοσίων συμβάσεων, όπου λαμβάνει χώρα ο σχεδιασμός, η ανάλυση της αγοράς και ο καθορισμός προδιαγραφών και απαιτήσεων. Αυτή η φάση θέτει τα θεμέλια για τη διαδικασία του διαγωνισμού.

Κλειστή Διαδικασία: Μια διαδικασία ανάθεσης δύο σταδίων που περιορίζει τον αριθμό των προμηθευτών που μπορούν να υποβάλουν προσφορές. Μόνο προεπιλεγμένοι προμηθευτές, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, καλούνται να υποβάλουν προσφορά, οι οποίοι συχνά χρησιμοποιούνται για σύνθετες ή εξειδικευμένες συμβάσεις.

Διαγωνιστική φάση: Το μέρος του κύκλου δημοσίων συμβάσεων, όπου προσκαλούνται επίσημες προσφορές (προσφορές) από προμηθευτές. Αυτή η φάση περιλαμβάνει τη δημοσίευση προκηρύξεων διαγωνισμών, τη λήψη προσφορών και την αξιολόγησή τους για την επιλογή ενός αναδόχου.

Απευθείας Ανάθεση: Ως «απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης με ή χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της οποίας οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν σύμβαση στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, κατόπιν έρευνας αγοράς, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 118 και 328 του ν.4412/2016.

Διαφάνεια: Η αρχή της διαφάνειας και της σαφήνειας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Στις δημόσιες συμβάσεις, η διαφάνεια περιλαμβάνει τη δημοσιοποίηση ευκαιριών, κριτηρίων και αποφάσεων για τη διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης και τη μείωση του κινδύνου διαφθοράς.

Whistleblowing: Η πράξη αναφοράς παράτυπης συμπεριφοράς, παράνομων δραστηριοτήτων ή διαφθοράς εντός ενός οργανισμού. Οι πληροφοριοδότες συχνά εκθέτουν αδικήματα για να προστατεύσουν το δημόσιο συμφέρον και να προωθήσουν τη λογοδοσία και την ακεραιότητα.

Παράρτημα Β. Κώδικας Δεοντολογίας Προμηθευτών στις Δημόσιες Συμβάσεις

Εισαγωγή

Ως προμηθευτής που συμμετέχει στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, η τήρηση των ηθικών αρχών είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της διαφάνειας, της αρχής της δίκαιης μεταχείρισης και της λογοδοσίας. Ο παρών κώδικας ακεραιότητας περιγράφει τις προσδοκίες και τις υποχρεώσεις για τους προμηθευτές, όταν συμμετέχουν σε δραστηριότητες προμηθειών με δημόσιους φορείς/επαγγελματίες στην Ελλάδα. Με τη δέσμευση σε αυτόν τον κώδικα, οι προμηθευτές συμβάλλουν στη διατήρηση των υψηλότερων προτύπων συμπεριφοράς, στην προώθηση του ανταγωνισμού και στη διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού.

1. Συμμόρφωση με Νόμους και Κανονισμούς: Οι προμηθευτές πρέπει να συμμορφώνονται με όλους τους ισχύοντες εθνικούς νόμους, τα διεθνή πρότυπα και τους κανονισμούς για τις δημόσιες συμβάσεις. Αυτό περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται σε:

- Νόμους για την καταπολέμηση της διαφθοράς: συμπεριλαμβανομένου του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα, καθώς και άλλων σχετικών νομοθεσιών και κωδίκων συμπεριφοράς, με σημαντικότερο τον Κώδικα συμπεριφοράς και καθοδήγησης για την ενίσχυση της ακεραιότητας μεταξύ των επαγγελματιών των δημοσίων συμβάσεων και τον Κώδικα Δεοντολογίας και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα (Ministry of Interior; National Transparency Authority, 2022^[10]) και του Ν. 3528/2007 (Κώδικας Δημοσίων Υπαλλήλων).
- Νόμους περί δημοσίων συμβάσεων: ειδικότερα ο νόμος 4412/2016 (Δίκαιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις).
- Νόμους περί ανταγωνισμού: Ν. 3959/2011 περί Προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού.
- Νόμους για την προστασία δεδομένων: Διασφαλίστε την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που παρέχονται κατά τις διαδικασίες προμηθειών π.χ. Ν. 4624/2019 - Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

2. Διαφάνεια και δίκαιη αντιμετώπιση: Οι προμηθευτές αναμένεται να ασκούν τις δραστηριότητές τους με διαφάνεια και δικαιοσύνη. Αυτό σημαίνει:

- Οι πληροφορίες που υποβάλλονται σε όλα τα έγγραφα της σύμβασης θα πρέπει να είναι αληθείς, ακριβείς και πλήρεις
- Αποκάλυψη τυχόν σύγκρουσης συμφερόντων που μπορεί να προκύψει κατά τη διαδικασία της προμήθειας.
- Διασφάλιση ότι όλες οι τιμές, οι τεχνικές προσφορές και οι όροι που παρέχονται κατά την υποβολή των προσφορών διαμορφώνονται ελεύθερα στην αγορά χωρίς χειραγώγηση.

3. Αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων: Οι προμηθευτές πρέπει να αποφεύγουν τυχόν συγκρούσεις μεταξύ των επιχειρηματικών τους συμφερόντων και των συμφερόντων του δημόσιου φορέα. Αυτό περιλαμβάνει:

- Διασφάλιση ότι καμία προσωπική σχέση με τους επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων δεν επηρεάζει τις αποφάσεις των τελευταίων ή/και των δημόσιων φορέων.

- Αποφυγή οποιωνδήποτε δραστηριοτήτων ή επιχειρηματικών δεσμεύσεων (π.χ. προσφορά θέσεων εργασίας ή ιδιωτικών πλεονεκτημάτων, όπως ευνοϊκές εργασίες ανακαίνισης σε επαγγελματίες των δημοσίων συμβάσεων) που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την αντικειμενικότητα της διαδικασίας προμήθειας.

4. Δώρα, φιλοξενία και φιλοδωρήματα: Οι προμηθευτές δεν πρέπει να προσφέρουν, να δίνουν ή να υπόσχονται δώρα, φιλοξενία ή άλλα προσωπικά οφέλη που θα μπορούσαν να επηρεάσουν ή να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων των επαγγελματιών δημοσίων συμβάσεων. Ειδικά:

- Δώρα μικρής ονομαστικής αξίας (όπως ημερολόγια ή στυλό) μπορεί να είναι αποδεκτά (αλλά μόνο σε περιορισμένο αριθμό ανά ημερολογιακό έτος σε έναν συγκεκριμένο επαγγελματία και πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις).
- Οι προμηθευτές πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε πρακτική που θα μπορούσε να δημιουργήσει την εντύπωση δωροδοκίας ή ανήθικης επιρροής.

5. Καταπολέμηση της δωροδοκίας και της διαφθοράς: Οι προμηθευτές πρέπει να διατηρούν μηδενική ανοχή στη δωροδοκία ή διαφθορά. Αυτό σημαίνει:

- Μη εμπλοκή σε οποιαδήποτε μορφή δωροδοκίας, χρηματισμού, συμπαιγνίας προσφορών για να επηρεάσουν τη διαδικασία προμήθειας.
- Απαγόρευση σε υπαλλήλους ή υπεργολάβους να προσφέρουν, να δίνουν ή να υπόσχονται οποιαδήποτε μορφή ακατάλληλων κινήτρων, δώρων ή προσκλήσεων.

6. Εμπιστευτικότητα και προστασία πληροφοριών: Οι προμηθευτές πρέπει να προστατεύουν όλες τις εμπιστευτικές πληροφορίες που λαμβάνονται κατά τη διαδικασία της προμήθειας. Αυτό περιλαμβάνει:

- Μη αποκάλυψη ή χρήση ευαίσθητων πληροφοριών για προσωπικό ή ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.
- Σεβασμός των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και του εμπορικού απορρήτου άλλων συμμετεχόντων.

7. Αναφορά ανήθικης συμπεριφοράς: Οι προμηθευτές ενθαρρύνονται να αναφέρουν οποιαδήποτε ανήθικη συμπεριφορά ή παραβιάσεις των κανόνων που διέπουν το πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων. Η αναφορά μπορεί να γίνει σε αρμόδιες αρχές ή Συμβούλους Ακεραιότητας (εάν έχουν τοποθετηθεί) χωρίς φόβο αντιποίνων, διασφαλίζοντας την ακεραιότητα της διαδικασίας. Συγκεκριμένα η αναφορά μπορεί να γίνει στην:

- Ελληνική Αστυνομία: αυτοπροσώπως, τηλέφωνο, ταχυδρομείο.
- Εισαγγελία: εισαγγελικές υπηρεσίες εντός του τοπικού Πρωτοδικείου σε κάθε μεγάλη πόλη της Ελλάδας. Πρωτοδικείο Αθηνών (+30 210 882 7645); Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης (+30 231 055 1500).
- Εθνική Αρχή Διαφάνειας: οι αναφορές μπορούν να υποβάλλονται εμπιστευτικά και επίσης επώνυμα και ανώνυμα μέσω της γενικής διαδικτυακής πλατφόρμας της ΕΑΔ (<https://aead.gr/submit-complaint>), και ειδικά για αναφορές whistleblowing μέσω της [της πλατφόρμας αναφοράς στην ΕΑΔ ως εξωτερικού δίαυλου αναφορών \(https://extwhistle.aead.gr\)](https://extwhistle.aead.gr)
- Ή με:
 - E-mail: στο: external.whistle@aead.gr.
 - Με Κλειστό φάκελο: με την ένδειξη «Εξωτερικός Δίαυλος Αναφορών» ή «Εξωτερική αναφορά Whistleblowing νόμος 4990/2022» αυτοπροσώπως ή ταχυδρομικώς στα κεντρικά γραφεία της ΕΑΔ (Λένορμαν & Αμφιαράου 195, 10442, Αθήνα).
 - Προσωπική συνάντηση με αρμόδιο Επιθεωρητή-Ελεγκτή κατόπιν αιτήματος στο external.whistle@aead.gr.
 - Στην τηλεφωνική γραμμή 2132129900 (Δευτέρα - Παρασκευή 09:00 έως 14:00). Σε αυτήν την περίπτωση, η αναφορά σας καταγράφεται τηλ. 2132129900 (Δευτέρα - Παρασκευή από τις 09:00 έως τις 14:00).
- ΕΑΔΗΣΥ: έχει δημιουργήσει μια ασφαλή και ανώνυμη πλατφόρμα καταγγελίας (μόνο στα ελληνικά): [HSPPA - Πλατφόρμα Whistleblowing στις Δημόσιες Προμήθειες](#).

- Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) εάν εμπλέκονται ευρωπαϊκά κονδύλια: [Αναφορά απάτης - Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).
- Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού: [ΕΠΑΝΤ](#)

8. Συμμόρφωση και συνέπειες: Η μη τήρηση αυτού του Κώδικα Ακεραιότητας και των συμβατικών όρων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα:

- Εξαίρεση από τη διαδικασία προμήθειας.
- Καταγγελία υφιστάμενων συμβάσεων.
- Νομικές ενέργειες για παραβίαση νόμων ή κανονισμών προμηθειών.

Με την υπογραφή αυτού του Κώδικα ακεραιότητας, ο προμηθευτής δεσμεύεται για ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές και υποστηρίζει μια διαφανή, δίκαιη και ανταγωνιστική διαδικασία προμήθειας.

Υπογεγραμμένο από τον προμηθευτή:

Ημερομηνία:

Εταιρεία:

Παράρτημα Γ. Πίνακας των κινδύνων διαφθοράς και των βασικών αιτιών τους

Πίνακας κινδύνων διαφθοράς και οι βαθύτερες αιτίες τους:¹

	Κίνδυνοι διαφθοράς για κάθε συγκεκριμένο βήμα προμήθειας (και οι βαθύτερες αιτίες τους)
Προ-διαγωνιστικό Στάδιο	Ανάλυση αναγκών (αξιολόγηση των δημοσιονομικών περιορισμών, διασφάλιση ευθυγράμμισης με τους οργανωτικούς στόχους, ...): - Επιρροή εξωτερικών παραγόντων στον καθορισμό των αναγκών (μέσω διαφθοράς ή σύγκρουσης συμφερόντων και έλλειψη διασφαλίσεων) - Έλλειψη συμμετοχής κατάλληλων εργαζομένων στον καθορισμό των αναγκών (Ζήτημα διαχείρισης - έλλειψη συνολικών στόχων και σαφών κατευθυντήριων γραμμών, έλλειψη εκπαίδευσης ακεραιότητας και διασφαλίσεων ακεραιότητας στις αναθέτουσες αρχές) - Ανεπαρκής ανάλυση αναγκών (π.χ. έλλειψη κατανόησης των πραγματικών αναγκών) (Συμμετοχή τρίτων που δεν γνωρίζουν τις πραγματικές ανάγκες της οντότητας) - Αδικοιολόγητες ανάγκες (έλλειψη σαφούς δήλωσης για τον ορισμό των αναγκών) - Διαφθορά (παράγοντες που επηρεάζουν τον καθορισμό των αναγκών) ή/και σύγκρουση συμφερόντων (έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις· δεν υπάρχουν κατάλληλα συστήματα ελέγχου και αναθεώρησης) - Πολιτική παρέμβαση στην ανάλυση και σχεδιασμό αναγκών (Έλλειψη διασφαλίσεων για την αποφυγή πολιτικών παρεμβάσεων) Συμμετοχή της αγοράς (αναζήτηση και επικοινωνία με πιθανούς προμηθευτές, συναντήσεις, επισκέψεις στο χώρο, συμμετοχή σε συλλογικές συζητήσεις με προμηθευτές, ..) - Έλλειψη δέσμευσης της αγοράς και διαβούλευσης με το κοινό (Διεξαγωγή διαδικασίας κάτω από το όριο για αποφυγή χρήσης της πλατφόρμας ΕΣΗΔΗΣ) - Κίνδυνοι διαφθοράς κατά τη συνεργασία με παράγοντες της αγοράς (Στενή αλληλεπίδραση μεταξύ υπαλλήλων και οικονομικών φορέων· Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου· Έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις) - Συμπράξεις μεταξύ οικονομικών φορέων (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου για την αποφυγή επικοινωνίας μεταξύ δυνητικών αναδόχων· Έλλειψη ειδικών διατάξεων του νόμου περί προμηθειών σχετικά με τη διαδικασία δέσμευσης της αγοράς, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και την ακεραιότητα) - Άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων (π.χ. παροχή περισσότερων πληροφοριών σε ορισμένους οικονομικούς φορείς) (Σύγκρουση συμφερόντων / διαφθορά· Έλλειψη ειδικών διατάξεων στο θεσμικό

¹Πηγή:(OECD, forthcoming_[2]). Ισχύει για όλες τις διαδικασίες: Ανοιχτή διαδικασία (σφραγισμένη υποβολή προσφορών) / Κλειστή διαδικασία / Διαδικασία με διαπραγμάτευση / Προμήθεια μίας πηγής (άμεση ανάθεση ή περιορισμένη προσφορά).

	πλαίσιο των προμηθειών, που να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την ακεραιότητα· Έλλειψη απαιτούμενων γνώσεων για διασφάλιση ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων) Ανάλυση αγοράς (αναζήτηση δυνητικών προμηθευτών, ανάλυση των τάσεων της αγοράς, αξιολόγηση των ανταγωνιστικών συνθηκών, κατανοώντας τις προσφορές των ανταγωνιστών.) • Δεν πραγματοποιείται ανάλυση αγοράς (η λήψη αποφάσεων βασίζεται σε υποθέσεις αντί σε μια ενδελεχή ανάλυση της αγοράς) • Ανεπαρκής ανάλυση της αγοράς (π.χ. έλλειψη οικονομικής ανάλυσης της αγοράς, ανεπαρκής έρευνα αγοράς, λήψη αποφάσεων που βασίζονται σε υποθέσεις αντί σε ενδελεχή κατανόηση της αγοράς) Σχεδιασμός προμηθειών (χρονοδιάγραμμα προμηθειών, συμμόρφωση, τεκμηρίωση του σχεδίου προμηθειών, ανάπτυξη στρατηγικής προμηθειών, ...) • Παράνομη τεχνητή κατανομή των αναγκών στη φάση του σχεδιασμού για χρήση μη ανταγωνιστικών διαδικασιών (Διαφθορά ή σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη ελέγχων στον σχεδιασμό, Έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις, Προτίμηση τοπικής αγοράς) • Ανεπαρκής σχεδιασμός προμηθειών ή αποκλίσεις από καλές πρακτικές (π.χ. μη ρεαλιστικός προγραμματισμός των διαδικασιών ανάθεσης, μη ρεαλιστικός προϋπολογισμός ή μη διαθέσιμα κεφάλαια, έλλειψη παρακολούθησης των αποθεμάτων διαθέσιμων αγαθών, Έλλειψη συνεκτίμησης βασικών στοιχείων όπως πιθανοί κίνδυνοι και πιθανές διαφορές) • Επιρροή εξωτερικών παραγόντων στον προγραμματισμό (Διαφθορά ή σύγκρουση συμφερόντων) • Οι αναθέτουσες αρχές σχεδιάζουν να διεξάγουν τις δημόσιες συμβάσεις ανεξάρτητα, παρά το γεγονός ότι απαιτείται από το νόμο να χρησιμοποιούν κεντρική διαδικασία σύναψης συμβάσεων (Διαφθορά ή σύγκρουση συμφερόντων) • Παραποίηση κόστους για να συμπεριληφθεί δωροδοκία σε δημόσιους λειτουργούς (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) • Εσφαλμένος χαρακτηρισμός ενός έργου ως παροχής, υπηρεσίας ή εργασίας (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) • Στρέβλωση του ανταγωνισμού (π.χ. το μέγεθος της σύμβασης περιορίζει τον ανταγωνισμό) (Διαφθορά και/ή σύγκρουση συμφερόντων) Σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών (συγκέντρωση απαιτήσεων, καθορισμός προδιαγραφών, έρευνα και συγκριτική αξιολόγηση, διαβούλευση και αναθεώρηση). • Ανεπαρκείς ή ασαφείς προδιαγραφές προσφοράς (έλλειψη ανάλυσης αγοράς, έλλειψη ανάμειξης του κατάλληλου προσωπικού) • Παράνομες τεχνικές προδιαγραφές (π.χ. προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, έλλειψη συστήματος εσωτερικού ελέγχου για την νομιμότητα των προδιαγραφών των προσφορών· Έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις· Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων· ευρεία διακριτική ευχέρεια που παρέχεται στις αναθέτουσες αρχές· Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών, έλλειψη δικαστικού ελέγχου των τεχνικών προδιαγραφών που έχει επιλέξει η αναθέτουσα αρχή) • Παροχή περισσότερων πληροφοριών σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές (έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις, διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) • Έλλειψη ανταγωνισμού (π.χ. περιοριστική τεχνική προδιαγραφή που εμποδίζει τη συμμετοχή ξένων) (Δεν υπάρχει μηχανισμός ελέγχου για την αναθεώρηση των τεχνικών προδιαγραφών πριν από την κυκλοφορία, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Χρήση περιοριστικών τεχνικών προδιαγραφών)
--	--

- Σύγκρουση συμφερόντων (π.χ. συμπαιγνία μεταξύ υπαλλήλων προμηθειών και οικονομικών φορέων) (Έλλειψη εκπαίδευσης σε θέματα σύγκρουσης συμφερόντων)
- Επανελημμένη πρόσληψη των υπηρεσιών των ιδίων συμβουλευτικών εταιρειών χωρίς την κατάλληλη αιτιολόγηση (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη συστήματος εσωτερικού ελέγχου)

Σύνταξη τευχών διαγωνισμού(ανάπτυξη λεπτομερών τεχνικών προδιαγραφών, καθορισμός κριτηρίων αξιολόγησης, διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς, ...)

- Ακατάλληλη επιλογή διαδικασίας (π.χ. μεταξύ έργων, υπηρεσιών και αγαθών, κατάχρηση εξαιρέσεων) (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Κατάχρηση μη ανταγωνιστικής διαδικασίας ή χρήση μη ανταγωνιστικών διαδικασιών χωρίς αιτιολόγηση (Έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για τη χρήση μη ανταγωνιστικών διαδικασιών, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Εσφαλμένη εκτίμηση της αξίας της σύμβασης (π.χ. υπερεκτίμηση της τιμής) (Διαφθορά και/ή σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη ανάλυσης αγοράς)
- Τεχνητός διαχωρισμός των συμβάσεων (έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις, έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου, διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Ασαφή κριτήρια ανάθεσης και επιλογής (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Έλλειψη ή ανεπαρκής μέθοδος επαλήθευσης των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης δεν αποκαλύπτονται εκ των προτέρων (Διαφθορά και/ή σύγκρουση συμφερόντων)
- Περιοριστικά κριτήρια προσόντων (έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις· διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Κριτήρια επιλογής και ανάθεσης για την εύνοια συγκεκριμένων προμηθευτών (έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις, διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Ασαφή έγγραφα διαγωνισμού (π.χ. ασαφής γλώσσα, ανακριβής κωδικός CPV) (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Παράνομα έγγραφα διαγωνισμού (π.χ. έγγραφα διαγωνισμού που ευνοούν συγκεκριμένο ΟΦ, χρήση λανθασμένου νομικού πλαισίου, στοιχεία που εισάγουν διακρίσεις) (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Έλλειψη καινοτόμων λύσεων (Αδυναμία ενσωμάτωσης πληροφοριών που παρέχονται από οικονομικούς φορείς κατά τη δέσμευση της αγοράς)
- Ποινικές ρήτρες που λείπουν από τη σύμβαση (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Παροχή εμπιστευτικών πληροφοριών σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς που σχετίζονται με έγγραφα διαγωνισμού (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου, Έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις)
- Μη ισορροπημένοι όροι της σύμβασης (μεταξύ αναθέτουσας αρχής και οικονομικών φορέων) (Έλλειψη ικανότητας για τον τρόπο προετοιμασίας των εγγράφων του διαγωνισμού· Μη ενσωμάτωση πληροφοριών που παρέχονται από οικονομικούς φορείς κατά τη δέσμευση της αγοράς)
- Χρονοδιάγραμμα υποβολής που δεν ευνοεί τον ανταγωνισμό (Έλλειψη ικανότητας για τον τρόπο προετοιμασίας των εγγράφων του διαγωνισμού· Μη ενσωμάτωση πληροφοριών που παρέχονται από οικονομικούς φορείς κατά τη δέσμευση της αγοράς)

	Χρήση ακατάλληλων προτύπων ΕΑΔΗΣΥ (π.χ. που δεν αντιστοιχούν στη φύση του αντικειμένου της σύμβασης) (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
Στάδιο Διαγωνισμού	Δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών (σχέδιο προκήρυξης διαγωνισμού, επιλογή καναλιών δημοσίευσης, δημοσίευση της προκήρυξης, διαχείριση διευκρινίσεων, ...) - Εσφαλμένη δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών (π.χ., τα CPV που αναφέρονται στην προκήρυξη διαγωνισμού είναι διαφορετικά από αυτά που αναφέρονται στα έγγραφα του διαγωνισμού που δημοσιεύονται στο ΚΗΜΔΗΣ) (Οι προκηρύξεις που δημοσιεύονται σε διαφορετικά μέρη δεν είναι ίδιες (π.χ. TED και εθνικός τύπος) - Έλλειψη αποτελεσματικού ελέγχου σχετικά με τη δημοσίευση (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με τη δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών· Τροποποιήσεις στην πρόσκληση υποβολής προσφορών δεν έχουν καταγραφεί/δημοσιευτεί) - Παράνομη ή αδικαιολόγητη έλλειψη δημοσίευσης της πρόσκλησης υποβολής προσφορών (Επιλογή μη κατάλληλης διαδικασίας διαγωνισμού) - Έλλειψη χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ παρά τη νομική απαίτηση (υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ σε περίπτωση σύμβασης άνω των 30.000 ευρώ) (Έλλειψη ελέγχου διαδικασίας σε περίπτωση μη χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ΕΣΗΔΗΣ)· Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων Εσφαλμένη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ. Προετοιμασία και υποβολή προσφορών (συμπλήρωση όλων των απαιτούμενων εντύπων και τεκμηρίωση, έγκαιρη υποβολή προσφοράς, διατήρηση αρχείου της υποβολής για σκοπούς ελέγχου και επαλήθευσης) - Έλλειψη ανταγωνισμού (μη σωστή δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, Σύντομη προθεσμία υποβολής προσφορών, Κακή ποιότητα των εγγράφων του διαγωνισμού) - Πρακτικές συμπαιγνίας, συμπεριλαμβανομένων των: (Διαφθορά και/ή σύγκρουση συμφερόντων) - Χειραγώγηση προσφορών - Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των προσφερόντων - Κατανομή της αγοράς - Υποβολή προσφορών εκ περιτροπής/Εναλλαγή προσφορών - Καθορισμός τιμής και περιορισμός ποσότητας - Εικονική Προσφορά / - Καταστολή προσφορών Διευκρίνιση τευχών δημοπράτησης (λήψη και καταγραφή αιτήματος, επανεξέταση και ανάλυση της ερώτησης, προετοιμασία σαφών και λεπτομερών απαντήσεων, κοινοποίηση όλων των διευκρινίσεων, καταγραφή όλων των ζητημάτων διευκρινίσεων,...) - Αποστολή διευκρινίσεων μόνο σε ορισμένους συμμετέχοντες (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) Έλλιπείς διευκρινίσεις (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Καμία δημοσίευση τροποποιήσεων προσφορών (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Καμία δημοσίευση των τροποποιήσεων του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) - Καμία παράταση της προθεσμίας υποβολής σε περίπτωση τροποποίησης σημαντικών όρων (Έλλειψη τυποποιημένης διαδικασίας απάντησης σε ερωτήματα) - Ανεπαρκείς διευκρινίσεις (π.χ. διευκρίνιση που τροποποιεί εκτενώς τους όρους της σύμβασης, έλλειψη τυποποιημένης διαδικασίας απάντησης σε ερωτήματα· κακής ποιότητας π.χ. ασαφή έγγραφα διαγωνισμού· Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Πολυάριθμα αιτήματα διευκρίνισης που οδήγησαν στην ακύρωση του διαγωνισμού (Ακατάλληλη ανάλυση αγοράς)

Άνοιγμα προσφορών (άνοιγμα της προσφοράς δημόσια, καταγραφή των στοιχείων των προσφερόντων, διασφάλιση όλες οι υποβολές είναι κατάλληλα τεκμηριωμένες, αποθηκεύονται με ασφάλεια όλα τα έγγραφα του διαγωνισμού, ..)

- Απουσία σαφών, ανοιχτών και δίκαιων διαδικασιών για την παραλαβή και την επανεξέταση των προσφορών (Έλλειψη διασφαλίσεων και διαδικασίας εσωτερικής ασφάλειας· Έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις)
- Αποκάλυψη εμπιστευτικών πληροφοριών κατά την αποσφράγιση των προσφορών (Διαφθορά ή/και σύγκρουση ή συμφέροντα, Έλλειψη διασφαλίσεων και εσωτερικής διαδικασίας ασφάλειας, Έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις, έλλειψη χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ παρά τη νομική απαίτηση (υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ σε περίπτωση σύμβασης άνω των 30.000 ευρώ)
- Αποσφράγιση προσφορών πριν από το διορισμό της επιτροπής αξιολόγησης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)

Αξιολόγηση της προσφοράς (επιτροπή αξιολόγησης, έλεγχος όλων των προσφορών που ελήφθησαν ως προς τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις υποβολής, αξιολόγηση των προσφορών , βαθμολογία κάθε προσφοράς, τεκμηρίωση της διαδικασίας αξιολόγησης,...)

- Υποκειμενική αξιολόγηση της προσφοράς (π.χ. έλλειψη αιτιολόγησης για την επιλογή της προκριθείσας προσφοράς) (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου)
- Έλλειψη τεχνικών γνώσεων για τις δημόσιες συμβάσεις των μελών της επιτροπής αξιολόγησης προσφορών (π.χ. μη προσδιορισμός μη συμμορφούμενων προσφορών) (Έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για τον τρόπο αξιολόγησης μιας προσφοράς· Συμπερίληψη μελών χωρίς πιστοποιημένες γνώσεις στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων.)
- Οικονομικοί φορείς που αμφισβητούν τη διαδικασία αξιολόγησης/την απόφαση ανάθεσης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, υποκειμενική αξιολόγηση των προσφορών, έλλειψη ικανότητας του μέλους της επιτροπής αξιολόγησης, έλλειψη βεβαιότητας για την απουσία σύγκρουσης συμφερόντων του μέλους, ακατάλληλη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση)
- Ακύρωση προσφοράς κατά τη φάση αξιολόγησης (Δεν υποβλήθηκαν επιλέξιμες προσφορές, Μικρός αριθμός προσφορών που ελήφθησαν, δικαιολογητικά που δεν έχουν επαληθευτεί από την αναθέτουσα αρχή, Έλλειψη ικανότητας του μέλους της επιτροπής αξιολόγησης, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, βαθμολογία προσφοράς ασυμβίβαστη με την προσφορά έγγραφα)
- Έλλειψη διαφάνειας στη διαδικασία αξιολόγησης των μη ανταγωνιστικών διαδικασιών (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις)
- Έλλειψη διαπραγματεύσεων με τον ανάδοχο για διαδικασίες με διαπραγμάτευση (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Χειρισμός της αξιολόγησης των προσφορών προς όφελος συγκεκριμένου οικονομικού φορέα (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη εκπαίδευσης σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις)
- Μη τήρηση επαρκών αρχείων (π.χ. πρακτικά της διαδικασίας αξιολόγησης, έγγραφα απαραίτητα για την υποβολή προκαταρκτικής προσφυγής, έλλειψη νομικών κυρώσεων σε περίπτωση που δεν προσκομίστούν τα απαιτούμενα έγγραφα, έλλειψη εσωτερικού συστήματος τήρησης αρχείων για έγγραφα προμήθειας, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης προσφορών, πρακτικά της επιτροπής αξιολόγησης που δεν αναρτήθηκαν στο ΕΣΗΔΗΣ , Διαφθορά και/ή σύγκρουση συμφερόντων)
- Κίνδυνος μη αποτελεσματικής επιβολής κριτηρίων αποκλεισμού (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων· Έλλειψη ψηφιακού μητρώου για την καταγραφή των οικονομικών φορέων που δεν πληρούν τους κοινούς λόγους αποκλεισμού)

	- Ψευδή τεκμηρίωση και πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τους διαγωνιζόμενους (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου). Έκδοση και υπογραφή σύμβασης (προετοιμασία του τελικού εγγράφου της σύμβασης, λήψη των απαραίτητων εσωτερικών εγκρίσεων, αποστολή της τελικής σύμβασης, υπογραφή της σύμβασης από όλα τα μέρη, διατήρηση αντιγράφων για επίσημα αρχεία..) - Έλλειψη αιτιολόγησης από την αναθέτουσα αρχή για απόκλιση από τη σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη γνώσης των νομικών απαιτήσεων) - Όροι σύμβασης διαφορετικοί από αυτούς που προβλεπόταν στον διαγωνισμό (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Καθυστερήσεις στην υπογραφή της σύμβασης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Μη υπογραφή της σύμβασης από τον οικονομικό φορέα (Μη εφαρμογή της νομικής κύρωσης που συνδέεται με την παράλειψη υπογραφής της σύμβασης από τον οικονομικό φορέα) - Μη εφαρμογή των νομικών κυρώσεων σε περίπτωση που η σύμβαση δεν έχει υπογραφεί από τον οικονομικό φορέα (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Παραβιάσεις της προστασίας των προσωπικών δεδομένων (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου) - Ακύρωση διαγωνιστικής διαδικασίας λόγω μετατόπισης προτεραιοτήτων (Αλλαγές στόχων ή στρατηγικών στόχων ή επιλογών του φορέα).
Στάδιο μετά την ανάθεση	Παρακολούθηση εκτέλεσης της σύμβασης (Τήρηση των οροσήμων και προθεσμιών της σύμβασης, λεπτομερή αρχεία όλων των δραστηριοτήτων παρακολούθησης, εξέταση αναφορών προόδου και μετρήσεων απόδοσης, επιτόπιες επισκέψεις και επιθεωρήσεις..) - Καθυστερήσεις στην εκτέλεση της σύμβασης (Επιλεγμένος προσφέρων χωρίς τους απαραίτητους πόρους και τεχνική εμπειρία για την εκτέλεση της σύμβασης· Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Τα προϊόντα, τα έργα και οι υπηρεσίες που παραδίδονται διαφέρουν από αυτά που προβλέπονται στη σύμβαση (Ο ανάδοχος επιλέγεται χωρίς τους απαραίτητους πόρους και την τεχνική εμπειρία για την εκτέλεση της σύμβασης) - Έλλειψη σωστής και τακτικής παρακολούθησης της εκτέλεσης της σύμβασης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων) - Παράλειψη εκτέλεσης της σύμβασης σύμφωνα με τις συμβατικές ρήτρες (ανεπαρκής διαχείριση προμηθευτών, Οι υπεργολάβοι δεν συμμορφώνονται με τις ρήτρες της σύμβασης, όπως για την υγεία και την ασφάλεια, διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων (π.χ. συμπαιγνία μεταξύ εργολάβων και προσωπικού της αναθέτουσας αρχής) - Έλλειψη διαφάνειας στη διαδικασία παρακολούθησης (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου) - Καταγγελία σύμβασης λόγω νέων προτεραιοτήτων της οντότητας (Αλλαγές σε στόχους ή στρατηγικούς στόχους ή επιλογές της οντότητας) Τροποποίηση σύμβασης (ανάγκη για τροποποίηση της σύμβασης, σύνταξη προτεινόμενων αλλαγών, τροποποίηση της σύμβασης, κοινοποίηση των αλλαγών ..) - Παράνομες τροποποιήσεις της σύμβασης (π.χ. παράνομες αυξήσεις της αξίας της σύμβασης (όσον αφορά τις ποσότητες και το εύρος, παράνομη παράταση της σύμβασης, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και μηχανισμών ελέγχου επί των τροποποιήσεων της σύμβασης) - Τροποποίηση του αντικειμένου της σύμβασης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και μηχανισμού ελέγχου επί των τροποποιήσεων της σύμβασης)

- Αλλαγή εργολάβων που δεν πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα κατά την εκτέλεση της σύμβασης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και μηχανισμού ελέγχου επί των τροποποιήσεων της σύμβασης)
- Πολυάριθμες τροποποιήσεις στη σύμβαση (Κακή ποιότητα των εγγράφων του διαγωνισμού, Ανεπαρκής ανάλυση αναγκών, Έλλειψη διασφαλίσεων και μηχανισμών ελέγχου για τις τροποποιήσεις των συμβάσεων, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Απρόβλεπτες συνθήκες που οδηγούν σε αλλαγές στις τιμές (έλλειψη ανάλυσης αγοράς)
- Σημαντικές τροποποιήσεις στη σύμβαση που υπονομεύουν τη δίκαιη μεταχείριση των προσφερόντων στη φάση της επιλογής (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και μηχανισμού ελέγχου επί των τροποποιήσεων της σύμβασης)
- Καμία τροποποίηση σύμβασης παρά τις αλλαγές στην εκτέλεση της σύμβασης (π.χ. αύξηση της συμβατικής αξίας, αλλαγές στις τιμές) (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη παρακολούθησης της σύμβασης)
- Αποτυχία δημοσίευσης τροποποιήσεων της σύμβασης (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου)

Παραγγελία (έκδοση εντολών αγοράς, διαχείριση της παραλαβής αγαθών και υπηρεσιών, επαλήθευση ότι πληρούν τις προδιαγραφές της σύμβασης και διεκπεραίωση πληρωμών)

- Παράνομες παραγγελίες από προηγούμενες συμβάσεις ενώ υπάρχει νέα σύμβαση (έλλειψη μηχανισμών εποπτείας και ελέγχου, διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που προβλέπονται στη σύμβαση δεν παραγγέλθηκαν ποτέ (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Καθυστερήσεις στη διαδικασία παραγγελίας μιας κεντρικής συμφωνίας-πλαίσιου (Έλλειψη ικανότητας σχετικά με την παραγγελία των αγαθών και των υπηρεσιών που προβλέπονται στη σύμβαση· Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)
- Δεν υπάρχουν αρχεία για την παραγγελία των αγαθών και των υπηρεσιών (Έλλειψη εσωτερικού συστήματος για την καταγραφή της παραγγελίας των αγαθών και των υπηρεσιών)
- Νομικές διαφορές και δικαστικές διαφορές (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)

Τιμολόγηση και πληρωμή (λήψη και επαλήθευση του τιμολογίου έναντι της παραγγελίας αγοράς, διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους όρους και τις ποσότητες της σύμβασης, έγκριση του τιμολογίου για πληρωμή, επεξεργασία πληρωμής, διατήρηση αρχείων για λόγους ελέγχου και διαφάνειας,...)

- Δίνεται προτεραιότητα στην επαλήθευση των τιμολογίων ορισμένων οικονομικών φορέων έναντι άλλων (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη εσωτερικής διαδικασίας σχετικά με την επαλήθευση των τιμολογίων)
- Ψευδής (π.χ. δεν αντιστοιχεί στους όρους της σύμβασης) ή διπλότυπη τιμολόγηση (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου)
- Παράνομη ή/και μη συμμορφούμενη πληρωμή (π.χ. έκδοση εντολής πληρωμής που δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, ανεπαρκής επαλήθευση των συνοδευτικών εγγράφων για την επικύρωση της εντολής πληρωμής)
- Ασυνεπής τιμολόγηση (π.χ. αποκλίσεις μεταξύ της τιμολόγησης και του σχεδίου πληρωμής της σύμβασης, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου)
- Καθυστερημένες πληρωμές (π.χ. παρακράτηση πληρωμής, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων)

	• Απώλεια τιμολογίου (π.χ. απώλεια τιμολογίων, έλλειψη τήρησης αρχείων πληρωμών και εγγράφων επαλήθευσης, Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ανεπαρκές σύστημα τήρησης αρχείων) • Μη επαλήθευση των τιμολογίων (Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου) • Λανθασμένη κατανομή του κόστους (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου) • Αποδείξεις παράδοσης που εκδόθηκαν παρά την μη παράδοση αγαθών, έργων και υπηρεσιών (Διαφθορά ή/και σύγκρουση συμφερόντων, Έλλειψη διασφαλίσεων και συστήματος εσωτερικού ελέγχου)
--	---